

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Muzeul Digital al Romanului Românesc

revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Acest roman a fost digitizat în cadrul proiectului Muzeul Digital al Romanului Românesc 1901-1932, inițiat de Revista Transilvania, organizat de Complexul Național Muzeal ASTRA și co-finanțat de Administrația Fondului Cultural Național.

Sugestie de citare a arhivei:

Baghiu, Ștefan, Vlad Pojoga, Cosmin Borza, Andreea Coroian Goldiș, Denisa Frătean, Daiana Gârdan, Alex Goldiș, Emanuel Modoc, Iunis Minculete, David Morariu, Ovio Olaru, Teodora Susarenco, Andrei Terian, Radu Vancu, Dragoș Varga. *Muzeul Digital al Romanului Românesc: 1901-1932*. Sibiu: Complexul Național Muzeal ASTRA, 2020. https://revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932.

This novel was digitized for the project The Digital Museum of the Romanian Novel 1901-1932, initiated by Revista Transilvania, organized by ASTRA National Museum Complex and co-financed by The National Cultural Fund Administration.

Citation suggestion:

Baghiu, Ștefan, Vlad Pojoga, Cosmin Borza, Andreea Coroian Goldiș, Denisa Frătean, Daiana Gârdan, Alex Goldiș, Emanuel Modoc, Iunis Minculete, David Morariu, Ovio Olaru, Teodora Susarenco, Andrei Terian, Radu Vancu, Dragoș Varga. *The Digital Museum of the Romanian Novel: 1901-1932*. Sibiu: Complexul Național Muzeal ASTRA, 2020. https://revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932.

Muzeul Digital al Românului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Imprimat legal. 30. JUN. 1932

D. Diaconescu-Dăești

Cum Ucide Dragostea

Roman

Editura J. Hegreanu. București

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

E. O.

D DIACONESCU-DĂEȘTI

Cum Ucide Dragostea

— ROMAN —

Bibl. Univ. Cluj.
Nr. 2238 1926

Editura I. NEGREANU, București
Strada Traian No. 85 fost 79
— 1926 —

Muzeul Digital al Românului Basarabean
revistaramures.ivan-patrascu.ro/2017/12/21

Procurați-vă cele mai bune cărți literare apărute în

I. NEGREANU

Bucureşti. Strada Traian No. 85 fost 79

		Prețul
N. Porsenna.	„*Visătorii*“, roman	30.
Emile Zola,	„*Amor Fanatic*“, roman, ediția II-a	30.
„	„*Dragoste și Decădere*“, roman ediția III-a	20
„	„*Dorința unei moarte*“ roman, opera complectă	16.
Maxim Gorki	„*Lepădăturile Societății*“, roman tradus de N. Rădulescu-Niger, coperta în 3 colori	12.
H. Sienkiewicz.	„*Eterna Victimă*“, roman sentimental.	12.
Emile Zola,	„*Scotcile D-lui Chabre*“, A. de Musset, „*Fiul lui Tițian*“. Aceste două splendide lucrări complecte în un singur volum	14.
Aphonse Daudet	„*Speranțe Spulberate*“ roman sentimental ediția 3-a	16
Jules Verne,	„*Logodnica Indianului*“, volum splendid cu povestiri extraordinare. Ilustrațiuni în text	14
„	„*Răzbunarea Marinarului*“, admirabilă povestire, cu ilustrațiuni în text și la copertă	16
„	„*Vaporul Misterios*“, povestire eroică, morală și foarte instructivă. — Ilustrațiuni.	16.
„	„*Jurnalul unui Naufragiat*“, povestire sguduitoare și instructivă. Volum mare	22.
„	„*Noul Cain*“, volum cu descrieri fantastice de mare interes. Coperta ilustrată.	16.
16383	„*Aventurile Familiei Guzgănescu*“, volum cu ilustrațiuni în text. Coperta în colori	16.
„	„*Taina Ocnașului*“, volum foarte instructiv, ilustrațiuni în text și la copertă	18
„	„*Salvarea Miraculoasă*“ povestire minunată, morală, bogat ilustrată în text și la copertă	20.
„	„*Drumul Gloriei*“ Povestire eroică premiată de Academia franceză	22.
Grivas Dem. Cruceanu (Teolog).	„*Prin locurile sfinte*“. Impresii culese la fața locului	18.
N. Rădulescu-Niger,	„*Bucuria cea din urmă*“, nuvele rustice	20
„	„*Deziluzii*“, nuvele minunate, volum mare	20.
„	„*Romanul căsniciei*“, Puternică lucrare sentimentală.	30
„	„*Părintele Veniamin*“, romanul tainelor călugărești, volum mare, de 396 pagini	34
„	„*Străin în țara lui*“ roman naționalist. Cea mai mare și mai de seamă lucrare a acestui mare autor.	50
„	„*Gelozie*“ roman, ediția III-a. volum mare, coperta ilustrată în colori. Lucrare sentimentală de mare succes	30
„	„*O iarnă la Menton*“ roman având ca subiect o aventură amoroasă pe Coasta de Azur	28.
„	„*Cartea Școlarilor*“. cu Povestiri, Poezii, Fabule și cântece, cea mai morală și educativă scriere pentru copii și tinerime	24.
„	„*Logodnicul Durerii*“. roman sentimental	24.
„	„*Puterea Destinului*“, roman sentimental. Cel mai mare succes de librărie. Ediția unea a 5-a a 30-a mie ex.	24.
„	„*Dor Ascuns*“, roman sentimental, conține pagini de o duioșie extraordinară	26
„	„*Jertfă*“, roman sentimental. Ediția unea a 4-a a 24 mie ex.	24.
„	„*Dela leagăn până la mormânt*“, roman mare	44

Expediția se face numai contra ramburs

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

CUM UCIDE DRAGOSTEA

I

Venise primăvara. Zilele erau luminoase şi calde.

Era în asfinţit. Un potop de raze purpurii, ca dorul sângerat al fecioarelor dornice de iubire se revărsa din globul ascuns pe jumătate. Frunzele pomilor fremătau duios; iar castanii îşi scuturau floarea. Un parfum îmbătător care îţi da senzaţii nespus de plăcute plutea în aerul înserării, amestecându-se cu umbrele cenuşii ale nopţii care se cobora alene, gânditoare, din zările învăluite în fum.

In sala de lucru a pensionului Bartoly din R... în colţul din dreapta, lângă fereastra înaltă, cu draperii grele de culoarea portocalei, Annie Runceanu, cu cartea deschisă pe pervazul ferestrii, citea.

Ochii mari, negri ca noaptea, rătăceau alene pe rânduri; dar gândurile sburau departe spre lumi mai calde, mai senine şi pe faţa albă, plină de melancolie, o durere potolită ce părea că isvorăşte din adâncurile necunoscute ale sufletului aprins de o dorinţă vie, nerealizabilă, plana uşor, pierzându-se ca stingerea unui vis, pe fruntea albă, strălucitoare; iar inima ascunsă în cute de dorinţi arzătoare, tremura ca aripa unei paseri obosită de drumuri fără de sfârşit, planând pe deasupra unei mări întinse, cu adâncuri străbătute de reflexe albăstrii.

Deasupra avea cerul albastru ca şi marea şi cât vedea cu ochii niciun punct de razim.

E obosită şi pământul e departe.

Şi cade, prăvălindu-se din înălţimi, în valurile cari o cuprind încet, purtând-o la întâmplare spre ţărmul cel mult dorit, pe care nu-l va mai vedea niciodată.

...Cartea, ridicată o clipă în mână, cade şi se rostogoleşte în poală, ca şi sufletul care se rostogoleşte, ca un bloc de piatră într'o prăpastie, în abisul de doruri neîmplinite, care se deschide în zarea neperceptibilă a zilelor

Muzeul Digital al Romanului Românesc
romanulromanesc.ro/node/1901-1932

ce vin; iar privirile rătăcesc în neştire, pornite de dor pe urma gândurilor . dar gândurile sbor departe, căutând ţara făgăduinţii, umblând rătăcitoare pe drumuri pustii şi sterpe şi înţeleg că niciodată nu vor putea atinge zarea fericirei.

— Fericirea e o iluzie, căci corpul se pierde în spaţiul infinit, negăsind decât noianuri de întuneric.

Şi speranţele se spulberă în vântul nerealizării şi visele se sting contopite de întunericul vremii de apoi.

Lângă ea, puţin mai înapoi, Liana Vernescu, colega ei de clasă şi de bancă şi cea mai bună prietenă, croşetează gânditoare. Poate aceleaşi gânduri, aceleaşi dorinţi străbat adâncul sufletului ei, dar mai stinse, mai puţin perceptibile.

...Liana pune lucrul în coşuleţ şi ridicând ochii priveşte lung la Annie şi cu glasul stins o întreabă:

— Annie, aprindem lampa?

— Nu.

— De ce? Nu mai citeşti?

— Nu, nu mai pot citi. Sufletul mă doare, inima se strânge în cleşte de dor aprins, un dor ce nu-l cunosc nu-l ştiu de unde vine şi unde se duce...

Aşi vrea să mor, să mă pierd în necunoscutul întunecat şi rece al lumii de apoi şi acolo, imaterializată să plutesc spre lumile create de cel dintâi vis, lumi mai frumoase, mai senine, şi acolo departe să trăesc iubirea, cufundată într'un vis veşnic de dragoste nebună, voluptoasă, neperceptibilă fiinţelor omeneşti.

O clipă tăcu. Sprâncenile, frumos arcuite, se încruntară şi fruntea marmorie se încreţi în dungi lungi, pierdute la tâmple sub undele de păr mătăsos.

— Mi-e dor de ducă!

— Ce ai, Annie? Tremuri, şi ce palidă eşti!

— Sunt palidă din cauza focului care arde în adâncul sufletului meu, tremur de nebunia unui gând care se înfige în creerul meu turburat ca un cui de fer înroşit în foc: aş vrea să plec departe, departe, nici eu nu ştiu unde..

Şi înfrigurată, tremurând la atingerea dorinţii, se ridică. Cartea îi alunecă din poală şi căzând, foile, neprinse, se risipiră la picioarele ei, pe parchetul ceruit.

Annie o privi cu ochii trişti, cu buzele rumene ca fraga întredeschise într'un zâmbet de amor dureros, trist ca o

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

rază de soare care rătăceşte pribeagă pe un pustiu întins de zăpadă.

— Aşa e sufletul meu răvăşit, spulberat de patimi neînţelese, de doruri neprihănite, de gânduri aprinse de voluptatea celui dintâi vis de dragoste...

Se rezimă de balustrada ferestrii şi cuprinzându-şi capul în mâini, privi spre zările pierdute sub umbrele înserării.

Departe strălucea o stea, reflectându-se în albastrul imaculat al cerului care se frângea spre linia orizontului cenuşiu ca o boltă de sticlă albăstrie; şi încet, ici colea, răsăreau alte stele, tremurând în văzduhuri, ca nişte picături de aur svârlite în spaţiu.

Şi privirile ei obosite se opriră pe steaua singuratică ce strălucia deasupra umbrei întunecate care o desena pădurea ce se afla dincolo de oraş, şoptind printre dinţi:

— Ce bine ar fi acolo, departe, o stea necunoscută, o stea rătăcitoare ca un gând de dragoste, pierdută în spaţiu de vise străvezii, albastre...

Liana se apropie de ea şi punându-i mâna pe umăr, îi şopti încet, cu dragoste, la ureche:

— Ce-ai tu Annie! Niciodată nu te-am văzut aşa!...

— N'am nimic!...

Şi dinţii ei micuţi, albi ca mărgăritarul, apucară şi strânseră cu furie buza de jos, muşcând-o până la sânge.

— Annie, să eşim puţin.

— Unde?

— Afară, în curte.

— Afară, în curte! Nu! Lumea sgomotoasă care se află acolo, învăluită în falduri de mătasă, vâpsită cu farduri de paiaţe, mă obsedează, mă agasează. Rămân mai bine aici singură, cu gândurile mele, închisă între patru ziduri, scăldându-mi sufletul în lumea viselor mele... Şi când voiu obosi, voiu scobori din sborul iluziilor şi mă voiu odihni, lipsită de puteri, pe o ramură din măslinul verde care a crescut în lumea visului meu: speranţa care se naşte în mine după fiecare clipă de desnădejde...

Un târâit prelung, venind încet de departe, se răspândi în camera cuprinsă de întuneric.

— Ah! ce îngrozitor de agasant e sunetul clopoţelului

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

acestuia. Grozav! Mă ucide! O, dacă aşi putea scăpa odată de aici, ce fericită aş fi!

— De ce, Annie?

— Nu mai pot suporta viaţa aceasta cronometrică. Zidurile mă înăbuşe, îmi omoară sufletul. Când aud clopotul, îmi aduc aminte că mă aflu închisă în temniţa aceasta ce-mi pare adâncă, săpată în pământ, din care îmi vine a crede că nu voiu eşi niciodată. Şi noaptea, când mă culc în dormitor, în liniştea şi întunericul acela de mormânt, întreruptă de răsuflări regulate sau de horcăituri sinistre. mi se pare că tavanul se prăvale peste mine, că mă striveşte, mă înăbuşe Mamă, Mamă, ce crudă ai fost!

— Annie, să mergem la masă, zise Liana luând coşuleţul cu lucru în mână.

— La masă?

— Da. Dacă lipseşti, domnişoara Elzeu te va pedepsi.

— Domnişoara Elzeu!

Şi râse sgomotos; dar râsul era silit şi buzele se deschideau forţat într'un zâmbet ironic, dureros.

— Ce mult o urăsc! Dute tu Liano, dute şi mă lasă singură cu nebunia mea de gânduri.

— Nu mă duc, rămân cu tine. In starea în care te găseşti eşti capabilă să faci vre-o nebunie..

— Ţi-am spus: lasă-mă singură. Dute tu, dute...

Liana o privi puţin, apoi plecă încet, deschise uşa şi coborî în sala de mâncare.

Annie, rămânând singură. se trânti pe scaun, propti coatele pe genunchi şi cuprinzând capul în palme, căută să astâmpere fierbinţeala tâmplelor, cari ardeau ca focul.

Şi rămase aşa. Părea că doarme, cufundată într'un somn adânc, obositor.

Luna răsărise mare şi roşie, ca un disc de foc, scăldând pământul într'o bae de lumină roză. Câteva raze pătrundeau discret pe fereastră, tăind dungi lungi pe parchetul lustruit; iar una mai îndrăsneaţă se aninase în părul Anniei.

Deodată uşa se deschise încet şi un cap mic, blond, se arătă sfios, privind cu băgare de seamă prin cameră, căutând să străbată întunericul din juru-i.

— E aici.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Şi uşor, călcând în vârful picioarelor se apropie de Annie şi cuprinzându-i capul în mâini, îl ridică brusc în sus, sărutând-o aprins pe gură. Annie tresări şi deschizând îngrozită ochii, privi pe turburătoare; dar recunoscând-o, surâse cu dragoste, şoptind:

— Tu eşti, Lida?

— Eu. Am venit la tine. Îmi era aşa de dor!

Şi stând în poala ei, îi cuprinse gâtul cu mâinile subţiri, albe ca zăpada şi o sărută pătimaş pe ochi, pe obraji pe gură.

— Ce nebună eşti tu, Lida!

— Te iubesc mult, nespus de mult, Annie.

Annie zâmbea.

— Ştii tu că eu nu am mâncat de loc?

— Dece?

— Am plâns, căci domnişoara Elzeu te-a pedepsit cu trei zile de arest pentru că ai lipsit dela masă.

Annie ridică nepăsătoare din umeri, parcă ar fi zis:

— Ce-mi pasă! Ori aici, ori acolo, tot una îmi e!

Acuma mergi?

— Unde?

— La meditaţie.

— Nu.

— Vino Annie, vino, căci iar te va pedepsi şi eu iar voiu plânge Annie. Vrei tu ca să plâng iar? Tu nu mă iubeşti Annie, nu mă iubeşti deloc!

— Bine Lida, merg.

— Haide acum, acum cu mine...

— Uite, am să merg acum, acum cu tine...

Şi ridicându-se depe scaun, strânse foile răvăşite ale cărţii şi luând braţul Lidei, eşiră, strâns una lângă alta.

— Ce bună eşti, şopti Lida privind-o drăgăstos, şi ce mult te iubesc, Annia mea dragă!...

II

Era ora unu după amiazi.

Annie îşi terminase pedeapsa şi eşise la poartă, privind cu ochii stinşi, rătăciţi, strada udă de ploaia ce căzuse în zori.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Acum era senin. Soarele ca o mare de foc, învăluia pământul, ud încă de ploae, într'o bae călduroasă.

Annie era mai palidă și mai tristă ca acum trei zile. Zilele cari le trăise singură, închisă între patru ziduri, fără nici o carte, îi sdrobise sufletul, îi încărcase creerul deja bolnav, tot mai mult cu vise și cu halucinații nebune.

Trei zile de arest, numai cu pâine și apă, fuseseră îngrozitoare. Sus, tocmai lângă acoperiș, era carcera de arest. o cameră mică, cu o ferestruie prin care se putea zări un crâmpei de cer, către care, fără să vrei, îți îndreptai privirile obosite. In cameră nu se găsea decât un pat de scânduri, fără saltea, cu o plapumă de lână pentru învelit. Pe o firidă, din zid, se găsea o bucată de pâne neagră și un ulcior cu apă.

O pedeapsă care i-ar fi impus o muncă, ar fi fost pentru ea o distracție; dar numai gândul că trebuie să stai trei zile fără lucru, te îngrozea. Nu ajungea până acolo niciun sgomot, cu toate că în recreație fetele făceau o larmă asurzitoare. Un pustiu întins, singur, se întindea în jurul celei pedepsite, vâjiindu-i sinistru în cap...

Aici petrecuse Annia trei zile, pentru că lipsise dela masă.

Niște pași răsunară pe stradă. Ridică privirile în jur și privi. Un liceean, cu mâna în buzunarul pantalonilor, trece alene prin fața ei privind-o lung și pe buzele lui apăru un zâmbet șters, bolnav.

Era din cursul superior.

Privirile lor se întâlniră, se cufundară unele în altele, căutând să străbată până în adâncul sufletelor.

După ce trecu se opri o clipă gânditor, voind parcă să se întoarcă la Annia; dar Annia se smulse din vraja ce începuse a pune stăpânire pe sufletul ei și fugi, luând-o pe scări, alergând ca o nebună până în sala de meditație.

Gâfâind de oboseală intră în banca ei și câteva clipe stătu nemișcată, ca o statuie tăiată de curând dintr'un bloc de marmoră străvezie; apoi încet, obosită deschise pupitrul și scoțând un caet legat frumos în pânză, îl răsfoi nervos și scrise:

„Stam la poartă. Eram mai tristă ca oricând. Gândurile mele alergătoare, nebunatice după chimera dorului ce s'a

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

născut de mult, rătăceau departe, căutând în zările scăldate în soare, un punct de razim...

...Şi el, necunoscutul aşteptat a trecut mut, privindu-mă cu drag. O fi el? El, pe care-l aştept de o veşnicie de clipe? Nu ştiu; dar sufletul cufundat în neguri nezărite, părea că se înfioară sub atingerea zorilor unor speranţe noui...

Cine o fi? Care o fi numele lui? Nu ştiu, nu-l cunosc, nu l'am văzut niciodată. Dar chipul lui palid, privirile lui stinse, pline de dor, nu am să le uit nici când voiu muri şi dacă va fi să-l mai întâlnesc vreodată, îl voiu privi în ochi şi-l voiu recunoaşte..."

Svârli creionul, închise caetul şi vârându-l în fundul pupitrului, scoase o carte cu coperte cenuşii şi încet, silabisind, citi:

PORSENNA

„*SPRE FERICIRE*"

Roman

O luă în mână şi eşi, coborî scara şi se afundă în grădină. Se trânti pe iarba încă umedă, la umbra unui brad micuţ, puse coatele pe pământ şi capul în mâini, deschise cartea şi se pierdu în lumea care se desvăluia, trecând în lung şirag, prin faţa ochilor plini de văpăi de foc...

III

Era Joi spre Înviere. Afară soarele strălucea vesel năpădind în valuri de lumină argintie pe ferestrele larg deschise.

Annie era acasă la mama ei, unde venise să petreacă vacanţa Paştelui. Răsturnată alene într'un fotoliu, asculta, cu ochii pe jumătate închişi, ciripitul rândunelelor cari se giugiuleau îndrăgostite sub streaşina casii, cocoţate pe ornamentele de gips.

Nu se gândea la nimic. În sufletul şi mintea ei se coborâse din depărtări întunecate un gol nesfârşit, liniştitor ca o bae rece aruncată peste un fier înroşit în foc; şi din potolirea focului se ridicau alene nori albicioşi, înă-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaransilvania.ro/mdrr1901-1932

luind nimbul de lumină, ce răsărea în mijlocul întunericului din care căuta ca să se întruchipeze un gând nou: iubirea realizată.

Dar nu, nu o voia acum. Era prea curând. Și nervoasă scutură capul grăind printre dinți:

— Nu, nu vreau.

— Dece?

Intoarse repede capul. Lida sta în ușe privind-o zâmbind.

— Bonjour, Annie.

— Tu ești Lida?

— Da.

— Singură?

— A! nu! venim multe, da, foarte multe ca să te smulgem lumii tele chimerice, ca să te aducem iar între noi să fi numai a noastră.

Și râzând sgomotos intrară una după alta Lida, Fira și Cleo.

— Ce faci Annie?

— Visez.

Și Fira râzând adăogă:

— Un vis din stele.

— Halucinații! Tu nu știi să trăești viața, Annie. Lasă lumea viselor și închipuirile bolnave cari veștejesc viața, îți sdrobesc sufletul și coboarăte pe pământul care ne-a născut din spuma lutului și a patimilor omenești, și trăește cu noi și lângă noi, zise Cleo.

— Cu voi? Cum?

— Iubind. Viața e o floare, iar iubirea parfumul ei și floarea lipsită de parfum e svârlită ca ceva netrebuincios.

— Să iubesc? dar pe cine?

— Pe cine vrei. Ești frumoasă. Băeții din oraș mor după tine. Uite, de exemplu Marcu Beldiman, Emil Verzea Stelian Popescu, Puiu..

— Marcu? E prea comun! Emil? excentric! Stelian e urât; iar pe Puiu nu-l cunosc.

— Nu cunoști pe Puiu? se miră Fira. Cum? Se poate? Poetul nostru, visătorul veșnic înamorat de nopți cu lună, de șoapte de isvor și de păduri cu freamătul de argint...

— St! fetelor, tăceți! Vin musafiri...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Cine?

— Ionică Papian, Stelian Popescu și un domn necunoscut zise Cleo, care alergase la fereastră.

In acest timp cei trei intraseră în curte și veneau unul după altul pe aleea așternută cu nisip, printre cele două rânduri de trandafiri înbobociți.

Inainte mergea Ionică Papian, înalt cât o prăjină, subțire, cu capul mic, cu ochii vioi, sclipitori, pierduți în depărtări: era drăguțul Firei; după el venea încet, tăcut și trist, cu capul plecat în pământ, Stelian Popescu urmat de Puiu Dorian, poetul cum îl numise Fira.

— Ce dracu ai Steliane, întrebă Ionică întorcând capul, parcă te ducem la spânzurătoare...

Dar Stelian tăcu. Iubea pe Annia, o iubea cu patimă, cu nebunie. Frumusețea ei îl subjugase, îi robise sufletul și corpul, cari tremurau la vederea ei; dar nu-i spusese niciodată iubirea lui. O presimțire vagă îi spunea că nu-l va iubi niciodată ființa aceasta cu sufletul visător, cu viața împrumutată din halucinațiile bolnave, presărate cu vise, din romanele cari le citise din cea mai fragedă copilărie.

Azi era trist căci venea și Puiu, care poate, găsind cheia inimii Anniei, va câștiga poate iubirea ei. Era frumos Puiu, căci tristețea, vălul des de melancolie, îi da un farmec atrăgător, irezistibil, care te atrăgea cum prăpastia atrage pe îndrăsnețul care vine să privească în adâncurile pline de întuneric.

Intrară.

— Salut zeiță a frumuseții și depun la picioarele tale marmorii, visele și dorurile mele, zise Ionică plecându-se adânc.

— Annie surâse, dar nu răspunse nimic.

— Vă prezint pe Puiu Dorian, continuă Ionică, visător neîntrecut și poet înamorat de frumusețe și de dorurile pe cari le așterne pe hârtie în versuri ce sunt fibre din sufletul lui, cum spune el, când mi le citește.

— Il cunosc!

— Cum? Il cunoști? întrebară toți.

— Da. L'am văzut într'o zi, acum câteva săptămâni. Stam în poarta pensionului când dânsul a trecut pe stradă. Vă aduceți aminte Domnule Puiu?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvanearo/mdrr1901-1932

— Da, Deaceea am venit. Voiam să vă cunosc mai bine.

— Să ști că aici se va împleti o dragoste, șopti Cleo la urechea Firei.

— O dragoste de visători. Ce frumos are să fie ! răspunse Fira surâzând ironic.

— Ce șoptiți acolo fetelor! zise Ionică îndreptându-se spre ele, și încet adăogă, trecând pe lângă Fira: — Vii deseară în Parc ?

— Când ?

— Pe la zece.

— Viu.

Annia și Puiu se cufundară într'o convorbire intimă, destăinuindu-și dorurile, visele și dorințele din sufletele lor. Parcă se cunoșteau de veacuri așa de bine se înțelegeau. Ceva necunoscut îi atrăgea unul spre altul, înălțându-le sufletele în firele unei vraji necunoscute.

...Și soarele cobora spre asfințit, îmbrăcând orașul cu un voal de lumină purpurie și rândunelile ciripeau tot mai obosite; iar cei doi, cari se întâlniseră acum pe drumul visului, pluteau departe spre lumile create de ei, în nopți fără de somn, când sufletul plin de doruri, tânjește neputincios, strâns în cutele durerilor fără nume...

IV

Infloreau trandafirii: erau albi, roși, galbeni, ruginii; toate culorile se împreunau eșite parcă din aceiași tulpină ca visele născute din același suflet. Și din zările tremurate isvora o boare caldă ca șoapta unui dor pribeag, venit din lumi necunoscute, jucându-se cu petalele catifelate ale trandafirilor.

Inserase de mult. Luna, care se ridicase ca de un copac de deal, revărsa o lumină blândă, obosită.

Annie sta la fereastră, gânditoare. Vedea acvea pe Puiu, frumos, visător, așa cum își închipuise ea pe cel care-l va iubi. Nu avea decât să întindă brațele și să strângă la sânul ei pe Puiu și iubirea, cufundându-și sufletele dornice de iubire în patimi curate ca cântecile îngerilor.

Dar nu era oare prea curând ? Cum, acuma când sunt

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revista transilvania romana 1961-1932

încă copii, când viața nu-i poate strânge la o laltă pentru zilele cari le vor trăi, să fărâme cupa în care strânsese zi cu zi, oră cu oră visele și iluziile ambrozii?

Răsturnată alene pe dormeză Liana o privea, muncită de un gând, pe care l-ar fi spus; dar se temea să nu se supere Annie.

Totuși, târziu, zise:

— Annie, Puiu te iubește.

Annie nu răspunse nimic.

— Annie, nu mă auzi?

— Ce?

— Puiu te iubește.

— Și?

— Cum și? Iubirea care o doreai, care te sbuciuma alât de mult, vine, aducând zorile fericirii.

— Nu, nu e timpul. A venit prea curând.

— De ce?

— Uite, să-ți spun. Eu înțeleg iubirea altfel de cum o înțelegeți voi. Eu când voiu iubi înțeleg să mă dau, să fiu întreagă a aceluia pe care-l iubesc. Înțelegi?

— Înțeleg.

— Ei bine, eu nu pot pricepe că o femeie poate iubi fără ca să se dea. Și atunci când m'așĭ da, când așĭ fi a lui cu corpul și cu sufletul, dacă o singură rază de îndoială așĭ zări în ochii lui, ar trebui să mor...

Nu, nu e timpul! Iubirea aceasta e prea timpurie...

Tăcu un timp.

— Liano, nu ar fi bine să mergem să ne plimbăm puțin?

— Unde?

— Pe stradă.

— Nu! e prea banală plimbarea pe străzi: la tot pasul întâlnești mutre antipatice, tineri sgomotoși și dandy obraznici, cari te omoară cu privirile lor sclipitoare de pofte... Nu, să mergem mai bine în grădină...

— Da, în grădină, pe malul lacului, sub castanii din ostrov. Ce frumos e acolo! Castanii își vor scutura floarea și noi vom visa, departe de lume, departe de noi înșine. Să mergem...

Și ochii ei străluciră de o dorință nouă, neîmplinită, ca două diamante sub un potop de lumină. Luă brațul

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaramuri.ro/mdrr1901-19...

Lianei și răzimându-se ușor de ea, coborâră scara și eșind în stradă, o luară repede spre grădină.

Noaptea era frumoasă. Din cerul senin, luna mare, ca un glob de aur, cernea ca prin sită un potop de raze îmbrăcând noaptea cu un văl argintiu. Din grădini, boarea care adia ușor, aducea un parfum cald de trandafiri înfloriți.

Mergeau tăcând. Nu puteau vorbi. Farmecul nopții se cobora în sufletele lor, mângâindu-le ușor, ca acordurile unui cântec venit de departe, din lumea unui ideal zărit numai în vis.

La poartă, în fața grădinii tăcută, cufundată în umbră, se opriră o clipă înfiorate de o teamă neînțeleasă; dar intrară și se pierdură pe aleele tăiate de dungi luminoase oprindu-se pe malul lacului.

— Ce frumos e lacul noaptea! șopti Liana.

— Da, e frumos, străveziu ca o lacrimă de fecioară și liniștit ca sufletul unui copil.

— Ce ar fi Annie dacă am lua o barcă!?

— O barcă? Da, bine zici. Să plutim încet pe apele străvezii, legănate de valuri ca inima de vise și noi pe jumătate adormite să ne pierdem pe raza unei iluzii scânteetoare ca o rază de soare reflectată în adâncuri de ape liniștite.

Da...

Dar nu, mergem mai bine în ostrov și sub castani vom visa...

— Eu nu merg. Rămân aici. Lacul mă farmecă, mă exaltează...

— Tu rămâi aici, eu mă duc în ostrov...

Plecă încet, cu capul plecat puțin pe umărul stâng, cu mâinile nemișcate lăsate în jos; iar Liana rămase pe malul lacului, privind-o cum aluneca ușor învăluită în mantia țesută din razele argintii ale lunii, ca o zână coborâtă din lumea poveștilor de demult...

Se înfundă în ostrov, se trânti pe iarba pătată de petalele albe ale castanilor ce-și scuturau floarea și închizând ochii se coborî în adâncul sufletului, ce se inundase de noianul de doruri neînțelese. Și punându-și mâinile căpătâi, fixând privirile într'un punct din spațiu, începu să cânte:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaluceafarul.ro/mdrr1901-1932

Ce dor nebun! Pe suflet'ncet s'așterne
Un trist amar din timpuri ce n'au fost
Născut din lumi apuse, dar eterne
Ce le-am avut știute pe de rost.

Și dorul plânge! Ca un suspin de val
Încet pe buze mi-se așterne
Pierdut sub vrăji de zâmbet pal,
Pierdut în vremi apuse, dar eterne...

Tăcu. Buzele rămaseră întredeschise, cu un zâmbet șters tremurător, ca o rază de soare pierdută în corola unei garofițe, în zorii unei dimineți de Maiu.

...Din umbră, părând dorul care-l căutase, răsări Puiu, frumos ca visul ei. Il privi mult, pierdută în vrăji, pe sub genele tremurătoare, învăluindu-l cu tristețea rămasă din cel din urmă vers.

— Zeiță a gândurilor mele, viu din neguri de doruri neîmplinite, ca să depun la picioarele tele, visul meu dintâi...

Annie îl privea mereu cu ochii plini de scânteeri sălbatice.

— Ești frumoasă, mult mai frumoasă de cum visam că ai să fi. Lasă-mă să îngenunchi și să mă închin ție, zeiță a dorurilor mele, și prosternat să sărut pământul și firele de iarbă pe care s'a odihnit corpul tău clădit din spuma viselor mele, în nopți chinuite, fără de somn...

Annie îl asculta pierdută, sbuciumată, cu inima bătând strânsă în voluptatea dorului de iubire care se ridica din adâncul sufletului copleșit de dorinți nebune.

— Dor nebun! Sufletul se strânge în cutele patimii ce isvorăște din ochii tăi frumoși. Esti întruparea visului meu, ești zarea stăvilită de linia orizontului iubirii ce s'a născut, de mult, din ziua când te-am zărit întâia oară...

Annie zâmbea.

— Să îngenunchi la picioarele mele! Ce copil ești! Crezi că sunt întruparea visului tău, linia orizontului iubirii? Te înșeli. Dacă ai cunoaște adâncurile sbuciumate ale sufletului meu te-ai înfiora și ai tremura de spaimă, cum tremură și se înfioară frunzele îngălbenite la atingerea rece a vântului toamnei...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaluceafarul.ro/cdm1901-1932

Tăcu. Pe buzele tremurânde rătăcea încă zâmbetul dintâi, zâmbet pal și trist.

— Ce frumoasă ești!

— Ce nebună sunt!

Și ridicând capul într'o mână, îl privi mult din cap până în picioare și isbucni în râs.

— Ce mult te iubesc, șopti el cu dor.

Dar ea râdea mereu.

El s'a apropiat cu brațele întinse, cu un surâs pătimaș pe buze: dar ea s'a ridicat în picioare strigând:

— Nu, încă nu! E prea curând!

Și a fugit, aruncându-se în brațele Lianei, care auzind sgomot de voci, venise să vadă ce e, și ascunzându-și capul la sânul ei, isbucni în plâns.

— Cine a fost Annie?

— Puiu.

— Rău ai făcut Annie, rău ai făcut!...

— Da, da, rosti Annie printre sughițuri.

— Ți-ai zdrobit fericirea, ți-ai rupt sufletul cum furtuna rupe, trosnind, o creangă uscată, dintr'o pădure bătrână.

Și din ochii Lianei curseră două lacrimi, cari căzând, se prinseră în părul Anniei, lucind ca două boabe de rouă pe un fir de iarbă, într'o dimineață de Maiu.

Iar Puiu rămase singur în ostrov, cu inima zdrobită, privind cum întruparea visului lui se pierde, mistuit de razele argintate ale lunii...

V

DUPĂ DOI ANI

Se scuturau castanii...

In boarea caldă a vântului care adia molatic petalele albe, catifelate, sburau tremurând o clipă și apoi cădeau pe aleea pietruită a grădinii. Din zările albastre valuri de lumină fosforescentă isvorau încreținându-se ca un voal străveziu, sub mișcările aerului parfumat. Soarele strălucitor, ca un glob de oțel aprins, surâdea vesel din înălțimi, învăluind grădina într'o bae de lumină și căldură.

Castanii foșneau duios din frunze un cântec molatic

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

adus de vânt, din ţări depărtate, cu verile veşnic călduroase; şi trandafirii îşi plecau alene, cochet, capetele încoronate de petale colorate, răspândind un parfum îmbătător.

Pe o bancă, văpsită cu verde, din marginea lacului, pătată ici colea de albeaţa petalelor de castan, stă Puiu Dorian, cu capul strâns în mâini, cu ochii albaştri ca roua, pierduţi într'un punct fixat în zarea pe care se desenau, dincolo de lac, un boschet de trandafiri. Şi cu gândul coborât în adâncul sufletului, cuprins de un dor silhui, de o patimă neputincioasă, cari isvorăsc dintr'un punct neperceptibil din cauza depărtării, simte cum inima îi tremură de spaima nepătrunsului care se aşterne, venind în sbor, dealungul zilelor ce vin.

Inima-i plânge, sufletul îl doare.

— Ce nefericit am fost şi sunt!

Şi în ochii trişti răsar două lacrimi, tremură o clipă în gene şi apoi se coboară pe obrajii palizi, subţi de suferinţă, căzând în nisipul aleei.

Plânge; iar în suflet se sbuciumă cele dintâi acorduri ale iubirii, când singur, lipsit de bucurii, pribeag în lume, ca o navă fără pânze şi catarg, dusă de furtuna vieţii, o întâlnise pe ea, farul luminos, ce luminase adânc pe marea furtunoasă a sufletului îndurerat, arătându-i calea bucuriei.

Nu avea pe nimeni. Cu câteva luni mai înainte pierduse pe amândoi părinţii. Se stinseseră, lăsându-l singur, şi porniseră pe drumul vieţii de veci. Parcă nici nu fuseseră cândva.

Pe atunci era în clasa VII-a la liceul din R...

...Şi acum doi ani, da, doi ani ce i se păreau lungi şi trişti ca o toamnă fără de sfârşit, o întâlnise pe ea. In sufletul lui, din ziua aceia s'au coborât din nou iluziile şi speranţele unei bucurii noui. Din ea şi-a creat punctul luminos al vieţii, croind un drum de idealuri spre steaua care strălucise o clipă pe cerul întunecatei lui vieţi.

Se scuturau castanii...

Acuma doi ani, sta tot pe banca aceasta şi visa. Se simţia pierdut pe aripile unui vânt ce adia molatic, cântându-i, dus prin spaţii străvezii, cele dintâi acorduri ale iubirii care o dorea, care o aştepta, chemând-o înfrigurat să vină.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
http://revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

...Și din razele tremurate, ce cădeau în valuri luminoase din luna ce se reflecta în apele liniștite ale lacului adormit, a răsărit ea, Annia lui dragă, floarea iubirii ce o găsise în calea pașilor lui pribegi și obosiți de drumul lung și spinos al unei vieți chinuite.

Era întruparea visului ce luase ființă atunci de mult, când o văzuse în poarta pensionului. Era frumoasă! o ființă diafană, o zână născută din poveștile aduse de vânt din țările cu veri veșnice, țesute sub zarea aurie a sudului, pe malurile Nilului legendar. Era albă ca spuma mării născută din sbuciumul neastâmpărat al valurilor, ca susurul nisipului ridicat de vântul care trece șuerând pe întinsul sablu al pustiului nemărginit. Sclipirile ochilor, scânteeri de stele, surâsul, sărutul petalelor de garofiță când tulpina se pleacă cochet scăldându-și floarea în lumina porfirie a unui răsărit de soare.

Întruparea unui vis, cântul unui dor sălbatic.

Era ea, Annia lui iubită. Întinsese brațele înfrigurate, cu dorul de a o cuprinde la pieptul lui, dar aparițiia se spulberase în zările luminate de lună, ca un gând risipit de un tunet prevestitor de furtună.

Dar nu fusese vis. Un cântec răsunase în ostrov, un cântec plin de un dor adânc, neîmplinit. Notele pătimașe frenetic despicate de susurul frunzelor de castan, pluteau domol, ridicându-se spre bolta pătată cu stele.

Și cântecul îi legăna inima, îi alinta sufletul.

S'a sculat fascinat și a intrat în ostrov. A găsit-o trântită pe iarbă, cu ochii pierduți în zări, cu mâinile sub cap, cântând.

Era Annia, frumoasă ca un vis de dragoste.

S'a oprit în fața ei și a privit-o cu ochii aprinși de dor:

— Zeiță a gândurilor mele...

Ia vorbit mult. Vorbele curgeau șuvoiu după buzele lui arse de dor și patimi; dar ea a râs și s'a dus.

...De atunci au trecut zile multe și azi e singur, mai singur ca oricând. A întâlnit în calea lui femei cu ochi de foc, cu patimile zugrăvite pe buzele tremurătoare; dar iubirea nu i-a mai șoptit refrenul dorului dintâi..

Ce mult e de atunci!

Cât? Doi ani...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Ba nu, un veac. Aşa i se părea de mult..

Zilele s'au scurs şi dorul s'a ascuns sălăşuindu-se tot mai adânc în cutele sufletului lui chinuit şi nici o zi nu ştia ce-i fericirea. Fugise în orice clipă din calea paşilor lui, cum gândul sboară, fuge atunci când vrei să-l prinzi.

Era singur şi nefericit.

Doi ani trecuseră, doi ani cu zile mohorâte, fără nici o rază de soare care să lumineze întunericul în care se sbătea neputincios sufletul lui, strâns în ghiarele de oţel ale disperării. Acuma era student şi noui orizonturi se deschideau în calea paşilor lui; dar nu simţea nici o bucurie. Şi azi, mai mult ca oricând o aştepta tot pe ea, ca să vină şi să-i aducă bucuria şi fericirea.

...Câteodată dorea să nu mai vină, să nu o mai întâlnească niciodată. Şi-ar pierde visele, cu cari se hrănea, şi-ar pierde poate imaginea celui dintâi dor, dacă ea nu va mai fi aceea care a fost şi ar fi grozav de dureros. Genunea pustiului s'ar coborî şi ar cuprinde din nou sufletul lui în cutele disperării şi ale neputinţei de realizare a celui dintâi vis..

Tresări. Visul se risipi, aducerile aminte se îngropară în negura trecutului.

Ridică capul şi privi în jurul său. Încet, abia mişcându-se, părând născută din lumina vaporoasă a zorilor, venea, Annia.

A dat un ţipăt şi repede s'a ridicat după bancă.

— Annia!

— Puiu!

Şi şi-au strâns cu dor mâinile.

— Tu eşti!? Ce mult te-am dorit, ce mult te-am aşteptat!

Annie zâmbea; dar zâmbetul, pierdut la colţul buzelor palide, avea în el o undă de durere.

S'au aşezat pe bancă unul lângă altul şi Puiu i-a luat mâna mică, moale ca o petală de trandafir şi sărutându-i-o aprins, i-a spus, şoptind uşor, duios ca murmurul unui isvor adormit, dorul şi dragostea care se sbătea în sufletul lui; şi Annia îl privea, ascultându-l zâmbind trist, cu gândul dus aiurea spre vremile cari au fost şi s'au pier-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaransilvania.ro/mdrr1901-1932

dut sub noianul zilelor trecute, ca florile întârziate toamna acoperite de noianul de frunze moarte.

Ce pustiu era în inima ei!

Sărmanele petale albe ale iluziilor de odinioară, zăceau moarte, sdrobite de stânca rece și dură a realității, căci atunci de mult, când putea fi fericită prin iubire, se lepădase de cel ce i-o aducea...

...Acuma o regăsea; dar oare nu era prea târziu?

— Acuma vei fi a mea, șopti Puiu, a mea pentru totdeauna...

Dar Annie îi puse mâna pe gură, zicându-i, apăsată de un gând greu, ce se cobora din zările înghețate ale realității.

— E prea târziu! Nu mai sunt a mea...

— Ce-mi pasă!

— Într'o zi, reluă ea, ca și când nu ar fi auzit ce zisese Puiu, m'am lepădat de lumea ce mi-o creasem și m'am dat lumii ce mă înconjura. Știi bine că eram ca și singură. Mama, căsătorită a doua oară îmi devenise ca o streină și zidurile pensionului în care mă închiseseră ca să nu le turbur viața, mă ucideau. De aceea, ca să scap de ele, m'am svârlit fără să știu ce fac, urmărită de un singur gând, în brațele celui dintâi bărbat care m'a cerut.

O, ce îngrozitor e să te dai fără iubire!

Din ziua aceea am pierdut tot, până și sufletul. Nu mai am nimic. Și azi din clipă în clipă sunt tot mai tristă, mai nemângâiată; iar noaptea mor și înviez la gândul că tu ai să vii și să nu mă mai găsești liberă și neprihănită.

Ce mult mă doare acum: «nu mai sunt a mea»; mai mult ca orcând.

— Eu te primesc așa cum ești. Pentru mine ai rămas aceiași: zâna visului meu, învăluită în farmecul nopților de Maiu, când se scuturau castanii și tu cântai în ostrov. Te vreau așa cum ești!

Dă-mi fericirea care o doresc și pe care numai tu mi-o poți da, și voiu fi pe vecie sclavul tău. Numai atunci când moartea mă va cufunda în întunericul nepătruns al vieții de apoi, te voiu lăsa; atunci și nici atunci.

Și brațele lui au împrejmuit-o, strângând-o lângă el.

Muzeul Digital al Romanului Românesc

— Nu înțelegi Puiule? Nu mai sunt domnișoara Runceanu ci doamna Meglea...

— Nu-mi pasă. Ori cum te vei numi, tu ești tot Annia mea, Annia mea de odinioară.

Și cuprinzându-i capul în mâinile cari ardeau ca focul, o sărută aprins pe gură; dar ea se smulse din mâinile lui strigând, cu groază:

— Lasă-mă, că nu mai sunt a mea..

Și cufundându-și capul în mâini, isbucni în plâns...

VI

Se iubeau nebuni...

Din sufletile lor arse de dor se prăvălea pe buze avalanșa patimilor smulse din sbuciumul dorințelor neînfrânte, chemând iubirea. Erau pierduți, cufundați în abisul nesfârșit al dorului...

Rămasă de umărul lui, priveau nuferii ce-și scăldau petalele aurii în undele cristaline ale lacului, cum dragostea se scaldă în inima fecioarelor.

Soarele asfințea. Globul aprins, ca corola unui trandafir roșu ca focul, se prăvălea în genunea Universului. O boare ușoară trecea peste lac, tremurând undele poleite de razele de foc ale soarelui.

— Te iubesc nebun, sălbatic.

Annia îl privi pe sub gene și-și pierdu privirile în adâncul ochilor lui, cum o clipă mai înainte și-i cufundase în ape; iar din suflet i se desprinse un val de iubire, o nebunie de dor.

— Să mergem pe banca de sub castani și acolo, privind sborul petalelor vom visa spre trecut și voiu plânge plecată pe umărul tău, cele dintâi iluzii pierdute.

— Să mergem Annie, să mergem ..

Porniră încet ținându-se de mână ca doi copii dragi, pe aleea pietruită pătată ici colea de iarba care se strecura printre pietre și ajungând lângă bancă, s'au așezat aci, sub ninsoarea petalelor argintii.

Din nemărginit umbrele înserării se cerneau ușor ca o pulbere fină de cenușe, cernută de o mână nevăzută, ca șuvițele unui păr întunecat pe umerii marmorii ai unei

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaramuri.ro/ramuri/1901-1937

fecioare; și departe în zarea înmărmurită strălucea luceafărul înserării; iar spre răsărit se ridicau alene câțiva nori albi ca zăpada plutind pe bolta nemărginirii.

Privighetoarea cânta și frunzele șoșoteau...

— Ce nefericit am fost! Un suflet chinuit, lipsit de bucurii! Viața mea? O noapte a durerii, zilele mele răsăritul suferinții. O clipă nu am fost fericit, Annia mea dragă!

Sunt nebun. Iubirea mă doare, mă face și mai nefericit. Mai bine dacă nu te întâlneam... Mai bine...

— Să mergem Puiule.,

— Să mergem Annio, să plecăm de aici. Dar unde? Nu, nu aici în lumea aceasta sarbădă, pustie și rece, ca lumea veșnicilor zăpezi. Nu. Să mergem în Indii și acolo pierduți sub bolțile pădurilor fără de hotar, împletite cu liane să ne țesem dorul împletind coroane din lotușii neprihăniți...

Acolo să mergem...

Dar ce departe e realizarea dorului meu! Ce suflet chinuit, lipsit de bucurii, cufundat în valurile furtunatice ale durerii care l-a ucis, cum o petală de trandafir se usucă și moare la atingerea crivățului, am avut eu!

Pe inima mea curg sloiuri de ghiață, pe visele mele se cern fulgi înstelați de zăpadă. Și crivățul urlă înfiorător, iar grădina sufletului meu se spulberă în vânt spunând că nu va mai înflori niciodată. Se scutură uscate florile de lotus, se frâng lianele veștejite și printre frânturi văd un pustiu întins, nemărginit. Grădina sufletului meu e pustie fără de tine, Annia mea dragă.

Vino cu mine Annio, vino! Te voiu duce departe, te voiu așeza în palatul gândului meu și te voiu cufunda în iubirea crinilor și a crizantemelor... Vino.

— Nu, nu pot pleca cu tine, căci nu mai sunt a mea...

— Tu nu mă iubești Annio!

— Te iubesc Puiule, te iubesc nebună. Dar eu înțeleg altfel decât tine iubirea. Eu nu pot iubi fără a mă da. Înțelegi? Și atunci când voiu fi a ta, când tu vei avea corpul meu, iubirea poate se va stinge, tu te vei îndoi de mine și eu voiu muri. Da, atunci voiu muri. Lasă-mă să te iubesc așa cum înțeleg eu și când voiu crede că a so-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mcr/1931-1932

sit timpul ca să mor mă voiu da ţie.. Până atunci nu voiu pleca cu tine... Nu..

— Atunci voiu pleca iar singur şi singur mă voiu duce acolo, unde, nici eu nu ştiu unde...

Adio Annio, adio! Tu nu m'ai iubit niciodată.

S'a sculat şi a plecat. In sinea lui ceva, ca valurile unei mări mânate de furtună, s'a isbit de pereţii şubrezi ai sufletului chinuit.

A plecat. Unde? Nici el nu ştia.

Iar Annia a rămas singură pierzând din nou iubirea ce o nutrise cu vise şi o împodobise cu iluzii, curate ca boabele de rouă, rătăcite pe corola unui trandafir alb.

«Nu mai era a ei»... şi iubirea se spulberase în zările întunecate ale durerii, îngropată sub blocurile grele ale realităţii ca o floare crescută între zidurile ce se prăbuşesc din temelii...

...Şi târziu în noapte a plecat şi ea. A pornit încet pe aleia scăldată în umbrele nopţii. Capul îi vâjîia, fruntea îi ardea ca focul şi ochii îi erau cupă de lacrimi.

Şi când a ajuns acasă, luna se ridica încet, eşind din zarea întunecată, desemnând pe parchet o dungă argintie ca un vis primăvăratic, din razele ce pătrundeau sfioase pe ferestrile larg deschise.

Se trânti pe o dormeuză şi-şi cufundă adânc privirile înecate în lacrimi, în lumina tainică, venită de departe, răspândită în fire de argint pe parchetul ceruit, sclipitor.

Nu se mai gândi la nimic; dar din haosul de tăcere care domnea înăuntru şi în afară, încet începu să se prăvale un gând sihlui, un gând sihastru: dorul după iubirea pierdută a doua oară.

Toate-s fum, un fum albăstrui ce se ridică dintr'un suflet chinuit, căci numai un astfel de suflet poate iubi», gândi ea.

Să plece, să se ducă pe urma paşilor lui, şi să se piardă în lumina zilelor de iubire. Il va găsi, se va anina de gâtul lui, şi vor pleca departe spre ţări cu soare, cu flori şi cânt; şi acolo sub liane împletite îşi vor împleti cununa iubirii lor din flori de lotus neprihănit...

Dar era prea târziu. O voce necunoscută, un glas abia auzibil ce părea că isvorăşte din tremurarea mută a lu-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

minii ce năvălea pe fereastră, îi şoptea, îi trecea, ca o adiere de vânt adormit, cuvintele acestea pe lângă ureche:

— Nu mai eşti a ta!...

Inchise ochii şi o oboseală omorâtor de dulce o cuprinse încet, alintând o pe braţele ei adormitoare. Suferinţele tăcură, regretul luă sfârşit şi se simţi veselă şi fericită ca atunci când sta pe malul lacului, răzimată de umărul lui Puiu.

Se cufundase în lumea care o dorea: lumea visului şi a somnului...

Adormise, zâmbind în vis.

Şi ce frumoasă era când pacea somnului se aşternuse pe faţa albă ca petala unei flori de crin, rătăcită pe undele unui lac turbure.

Zâmbea, căci visul ce se întrupa, era visul cel frumos, trăia cu Puiu pierdută în valurile unei iubiri fără de sfârşit...

VII

Casa lui Paul Meglea, îmbogăţit de războiu, era situată în partea de răsărit, lângă frumoasa grădină a oraşului. O cumpărase de la un vechi politician, sdrobit prin aceia că în timpul ocupaţiei germane fusese în minister.

Războiul a adus multe prefaceri: a ridicat pe unii şi a coborît pe alţii aşa de jos, că mulţi s'au pierdut în masa proletarilor.

Erau orele şease seara. Paul Meglea avea musafiri. Se plimba alene printre ei, îngâmfat de bogăţia sa, sfângaci, lipsit de orice maniere şi bun simţ. Avea cam cincizeci de ani, înalt, subţire, puţin cam adus de şale cu faţa oacheşe şi părul cărunt.

Sufletul lui, egoist, rămânea rece faţă de orice simţimânt nobil, netresărind înfiorat decât la auzul clincetului ce-l face aurul numărat. Era falş, intrigant şi şiret. Ar fi ajuns departe dacă natura l'ar fi înzestrat şi cu puţină inteligenţă.

După războiu, când armatele teutone părăseau ţara pe care o torturaseră atâtea zile amare, pornise să se însoare şi găsise pe Annia. Mama ei, pentru care fata aceasta era o pacoste, primise cu bucurie propunerea lui Meglea.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Annia nu-l iubea, nu-l putea suferi. Se închisese în ea însăşi, se coborîse, alături de ruinile viselor şi iluziilor sfărâmate, în adâncul sufletului pustiit, trăind numai din amintirea zilelor, în cari visase aşteptând clipa când iubirea care o dorea, îi va aduce fericirea.

Musafirii, bărbaţi, femei şi domnişoare, se ocupau cu politica. Discutau aprins, criticând tot ce era în ţară.

— Tot ceeace a avut ţara mai rău, tot ceeace a rămas neacaparat de celelalte partide, se lăfăeşte azi pe fotoliurile ministeriale sau sbiară ca nişte fiare înfometate în Cameră din care au făcut o adunare de nebuni.

— Ce pătimaş judeci tu Ionică! zise Stelian. Nu toţi sunt răi. Putem găsi printre ei şi oameni capabili oameni cu dor de muncă şi de bine...

— Dacă îi cauţi cu lumânarea, da, zise Arin Florescu, un tânăr avocat din oraş.

— Nu, reluă Stelian, nu trebue să-i cauţi cu lumânarea. Se văd...

— Spune unul, ziseră mai mulţi.

— Nu pot numi pe nimeni, răspunse simplu Stelian, dar dacă veţi privi în jurul d-v. fără patimă, fără ură, veţi găsi şi din aceia care sunt cu dragoste de ţară.

O trăsură se opri la scară; nisipul aleei scârţâi sub paşi şi în curând intrară pe uşe Puiu Dorian şi Florică Velea.

— Bună-seara!

— Bine aţi venit!

Strânseră mâna la toţi şi după ce Florică se amestecă cu ceilalţi, Puiu se îndreptă spre fundul salonului, unde Annia, vorbea cu Fira, azi doamna Ionică Papian şi cu Lida Vinereanu.

— Zeiţa a frumuseţii, mă închin...

— Fii bine venit domnule Dorian.

Şi-l pofti să şeadă. Puiu se aşeză şi câteva momente rămase privind în tăcere pe Annia. Ce frumoasă era! Suferinţa unei vieţi reci şi banale, alături de un om pe care nu-l putea suferi, îi da un farmec nou: farmecul resemnării. Pe faţa ei plana alene, ca un voal de fum argintiu, o melancolie stinsă, adâncită până în fundul globulelor negre ale ochilor pe jumătate închişi.

— Ce frumoasă eşti astăseară, Annio!

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaromanului.ro/?id=1901-1932

— St ! Taci. Nu vorbi nimic. Mai bine spune-mi ce-ai făcut eri.

— Nimic. Am rătăcit toată ziua atară, prin jurul oraşului. Ce frumos e la ţară ! Când părăseşti aerul înăbuşitor dintre zidurile oraşului şi intri în mansoleul gigantic al naturii, simţi cum în tine se naşte o viaţă nouă, plină de alte dorinţi, de alte plăceri. Zidurile reci colorate ale caselor, trotoarele fierbinţi şi murdare ale străzilor te înfioară de scârbă după ce ai stat câteva ore afară în cămp sorbind cu nesaţiu parfumul acela de pământ umed şi de verdeaţă, parfum mai plăcut şi mai înviorător ca cea mai bună apă de colonia. Ce frumoasă e viaţa la ţară !

— De ce nu pleci din oraş ?

— Nu pot pleca, nu te pot părăsi chiar dacă oraşul s'ar prăvăli pe mine şi m'ar îngropa în ruine. Rămân aici de-ar fi iadul, căci eşti tu aci, Annie, fără de care nu pot trăi....

— Să lăsăm vorba aceasta. Spune, îţi place Lida?

— Da, e frumoasă, dar tristă ca o zeiţă care şi-a pierdut amantul.

— Astăseară eşti nesuferit şi răutăcios din cale afară!

— Ce vrei ! Am şi eu momente când sufletul meu îmbibat cu dureri să devină rece şi răutăcios ca o viperă...

— Care muşcă...

— Da, care muşcă şi ar muşca omenirea întreagă ca s'o poată ucide, să o vadă murind, dându-şi sufletul la picioarele ei...

— Ce-ai cu omenirea ?

— O urăsc. Numai o clipă dacă aş putea trăi după un cataclism, aş muri fericit, pierind în tina din care m'am născut, râzând cu râsete satanice.

— Ce gânduri stranii ai astăseară!

— Aerul de aici mă înăbuşe, lumea mă înfioară de scârbă şi de groază.

— Dece ?

— Priveşte-i şi ascultă-i şi te vei încredinţa că sufletul lor e un animal iar inteligenţa lor o nulă. Azi când nu sunt la putere, când alţii rod din ciolanul plin de măduvă gustoasă, critică totul, condamnă pe toţi ; dar să-i întrebăm:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mem1901-1932

Voi când a-ţi fost la putere ce a-ţi făcut ? Cari vă sunt bunătăţile ? Ne vor răspunde :

«Am făcut multe : am ajutat pe vărul meu de s'a făcut prefect, am dat fratelui meu o funcţie grasă, am strâns pentru mine grămezi de aur...

— Dar nu sunt toţi răi...

— Aproape toţi. Pot zice că cel mai cinstit e Stelian, singurul şi poate... bărbatul tău.

— Meglea ?

— Da.

— Dece eşti rău, Puiule ? Dece cauţi să adânceşti rana din sufletul meu ? Meglea cinstit ?

— Zic : e cinstit că fură pe faţă.

— Dar femeile ?

— Femeile ? Nişte depravate, roabe luxului şi plăcerilor. Priveşte acolo în dreapta. Le vezi ? Stau cap în cap, vopsite şi împopoţonate ca nişte păpuşi de bâlci, vorbind pe şoptite de toalete noui, de balurile şi seratele ce vor să dea, ca să ruineze mai repede pe bărbaţii lor.

Priveşte acum şi la cele două cari stau pe dormeuză.

— Zoe şi Fira ?

— Da. Două Mesaline moderne. Îşi schimbă amanţii odată cu toaletele. E îngrozitor ! O lume de paiaţe şi păpuşi, jucate de o mână nevăzută, pe sârma unei vieţi lipsită de orice ideal.

— Dar se pot găsi între ele şi femei cu suflete nobile, cinstite, cari jertfesc totul pentru cel mai frumos ideal : iubirea.

— Nu ! Cele cari sunt cinstite sunt din cauză că aşa le dictează împrejurările : Nu au avut ocazii sau sunt prea proştuţe şi se tem de bărbaţii lor şi de gura lumii ; dar ia să le dăm o ocazie care să le depărteze frica de bărbaţi şi teama de a se compromite şi vei vedea cum vor cădea de uşor...

Cele din urmă cuvinte ale lui Puiu fuseseră pentru Ania cuţite de foc cari se înfigeau adânc în sufletul ei. O pusese şi pe ea în rândul celor mai de jos femei.

— Oare ce i-am făcut eu de este aşa de rău cu mine ? se întrebă ea cu lacrimile în ochi.

— Eu mă duc, zise dupe puţin timp, Puiu. Aerul de aici

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaramsivane.ro/mdrr1901

încărcat cu miros de farduri, de răutate şi bogăţie îmfumurată mă înăbuşe.

— Când mai vii?

— Mâine. Bună-seara Annio. Nu fi supărată pe mine de cele ce ţi-am spus. Poate sufletul meu plin de dureri, lipsit de bucurii m'a făcut să fiu rău cu tine...

Plecă încet, se strecură printre lumea care discuta aprins şi eşi, urmat de privirile pline de dragoste ale Anniei.

— Ce copil e Puiu! Urăşte lumea din care face parte. Parcă ar putea el singur să o îndrepte vreodată! Ce copil e!

Şi ridicându-se porni spre Zoe şi Fira zicând:

— Mergeţi mâine seară la teatru?

— Ce se joacă?

— Dama cu camelii.

Şi câte trele se apucară să destrame subiectul piesei, în timp ce Lida, răzimată de un scaun, le asculta gânditoare, gândindu-se la nevolnicia lumii acesteia...

VIII

A doua zi, Puiu venise după cum făgăduise. Găsi pe Annia singură, trântită alene pe dormeuză, visând, cu cartea căzută pe covor, răvăşită ca un suflet străbătut de patimi furtunatice.

— Te salut Annie!

— Bine ai venit Puiule!

Puiu îngenunchie lângă dormeuză şi luându i mâinile le sărută pe rând. Annia şi-le trase uşor şi ridicându-se într'un cot îl privi drept în ochi, întrebându-l puţin cam mustrător:

— Ce-aveai aseară? Ce-ţi venise?

— Nu ştiu! Mă simţeam aşa de amărât, cu sufletul înecat de ură. Aseară, dacă aşi fi avut putere, aşi fi sfâşiat lumea, aşi fi smuls carne din omenirea în care trăesc, dar cu care nu mă pot împăca.

— Dar cu mine ce aveai?

— Cu tine? Nimic.

— Dar m'ai pus în rândul celor mai de jos femei.

— Nu.

— Ai spus că toate suntem la fel, deci şi eu.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Când vorbesc de femei, nu vorbesc şi de tine. nu eşti ca celelalte. Sufletul tău curat ca o floare de crescut într'o seră caldă, pierdut într'un colţ singur nu face parte din aluatul lumei de aici.

Dar să lăsăm lucrurile acestea fără nici o importa Vreau să-ţi vorbesc.

— Vorbeşte.

— Nu aici. Să mergem în parc.

— Bine, Haide.

Plecară amândoi, tăcând, unul lângă altul.

Insera. Din zări se cobora noaptea, ca o undă de rere pe sufletul unei fecioare care iubeşte. Era o seară Maiu, parfumată şi fragedă ca sufletul unui copil. L răsărea, ştirbită, vărsând valuri de lumină, ţesând pe drumuri de raze; şi un vânt molatic, cald, adia frunze, cu un susur plăcut ca suflarea dorului a doi drăgostiţi, pierduţi în singurătatea celei dintâi nopţi dragoste.

Puiu era trist, cu sufletul învăluit în valuri de iu dureroasă.

Ajunseră lângă o bancă.

— Să stăm aici, zise Puiu. Nu pot merge mai dep Puterile mă părăsesc căci un gol neşfârşit mi se cob în suflet şi-mi înlănţue inima sdrobind orice fir de vo orice scânteie de putere.

— Ce-ai să-mi spui ?

— Multe. Ascultă-mă Annie, iubirea mea ţi-e cunos Ştii că te iubesc din ziua când te-am văzut în poarta sionului. Sunt doi ani şi mai bine de atunci; doi an care nu m'am gândit decât la tine şi nu am avut o un singur ideal: să fi a mea. Ştiu că nu iubeşti pe Me Dece nu vrei să-l laşi ?

— Nu se poate. Ce-ar zice lumea?

— Lumea ? Ce ne pasă de lume, când numai aşa putea fi fericiţi ?

— Ascultă-mă bine Puiule: tu eşti încă un copil. C că mă iubeşti? Te înşeli. Poate la tine e o simplă exa a simţurilor, o dorinţă vie de a mă poseda.

Puiu făcu un semn negativ din cap.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Ei bine, reluă Annia, să presupunem că mă iubești ; oare iubirea aceasta va rezista ea unei vieți în comun ? Nu se va spulbera ea ca cenușea în vânt atunci când mă vei avea ? Iubirea dragul meu, nu durează decât atât cât în sufletul nostru rămâne o dorință, o patimă vie, de a dori, de a cunoaște un necunoscut. Când necunoscutul acela dispare, iubirea moare...

— Tu nu mă iubești Annio!

— Te iubesc! Ești singurul la vederea căruia tremur de fiori de voluptate. Numai tu ai putut pătrunde în adâncul sufletului meu plin de vise bolnave, luând locul dorului dintâi.

— Atunci de ce nu vrei să fii a mea!

— Nu pot. E ceva nelămurit care-mi spune că dacă voiu fi a ta, voiu pierde iar iubirea. Înțelege-mă: niciodată poate nu voiu fi a ta.

— Niciodată! șopti Puiu, cu lacrimile în ochi.

— Da, niciodată, căci atunci când voiu fi a ta, când mă voiu da ție și tu vei avea o clipă de șovăire, eu voiu muri, neputând supraviețui iubirii.

Tăcură amândoi.

— Să mergem Puiule.

— Eu nu merg. N'am ce căuta la tine! Și proptindu-și capul în mâini, începu a plânge, șoptind ca pentru sine : toate, absolut toate, sunt la fel,..

Annie se ridică în picioare, privindu-l cu drag și luându-i capul în mâini, și privindu-l în ochi îi șopti :

— Ce copil ești!

Și plecându-se spre el, îl sărută lung, aprins pe gură și strigând «Adio» plecă fugind.

Puiu rămase singur, privind-o cum aleargă pe aleea scăldată în lumina argintie a lunii.

— Ce nefericit am fost! Bucuriile mele au fost așa de scurte că niciodată nu le-am putut deosebi din noianul durerilor.

Și îngropându-și capul în mâini, plânse mult, ca un copil care fărâmând o jucărie, vede că nu o mai poate face la loc...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr1901-1932

IX

Era într'o Joi, ziua de primire a Anniei.

Trântită alene pe canapeaua de catifea roză, cufundată în tremurarea gândului ce isvora din zări pierdute, privea adâncul dorului care se sălăşuise în ziua cea dintâi când citise cel dintâi roman; şi gândul sbura tot mai departe spre vremile trecute pierdute de depărtate ce erau, rămase numai însăilate pe filele galbene ale Bibliei, carte scrisă de un fericit: Eva născută din Adam, din coasta smulsă de Domnul şi Adam luând fiinţă dintr'un bulgăre de lut.

Pământ era corpul ei, pământ negru şi rece, trecător ca o floare.

Dar sufletul? suflul lui Dumnezeu plin de frumuseţe nebănuite, născut din eternitate, la începutul timpului, la capătul spaţiului.

Sufletul! O scară de aur pe care îngerii, născuţi în adâncuri nepercepute se urcă spre sferele necuprinse de minte, spre bolţile albastre, locaş al fiinţei care ne-a născut, fiinţă ce ne conduce paşii, destin nemilos, soartă dureroasă, sdrobitor de vise, înmormântător de iluzii, un cioclu înspăimântător şi fără milă...

Perversitatea întrupată...

Şi un blestem se ridică pe buze; dar tresări îngrozită de profanarea gândului, din care încet încet răsărise tina păcatului dintâi: Satan! şarpele care dăduse mărul Evei şi Adam muşcase; iar mai apoi, amândoi murdăriţi de tina celui dintâi păcat se cufundaseră în neştiinţă, în întunericul patimilor, pierzând pentru totdeauna Raiul.

Satan! Demon frumos, cu ochii de foc, ademenitori, răsărit din noaptea gândului întunecat, isvorât din zările durerii, din abisul disperării.

Ce frumos era Satan! Şi în faţa ochilor născându-se din întunericul sufletului chinuit, apăru un chip plăcut, fermecător, cu ochii de foc ademenitori. Demonul păcatului dintâi, Satan, îi surâdea blând, drăgăstos, întinzându-i braţele, chemând-o plin de ispite şi de făgăduinţi; dar la picioarele lui se deschidea un abis îngrozitor, în fundul căruia urla spumegând râul negru al păcatului, râul căderii, spre care Satan o chema, o ademenea. Glasul lui

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

era dor, privirile lui patimi; dar nu putea pleca. Abisul era îngrozitor, adânc, fără de sfârșit.

Voi să închid ochii, să nu-l mai vadă; dar Satan pieri, abisul se risipi și pe marginea unei stânci văzu pe Puiu. La picioarele lui se întindea o grădină mare plină numai cu crini, zambile și trandafiri. Toate florile erau albe, de un alb imaculat, părând sculplate din carnea unei fecioare de cincisprezece ani.

El era trist, cu ochii plini de lacrimi și florile erau ude de roua ochilor lui; dar soarele răsări și sorbi picăturile diamantii: Puiu nu mai plângea.

— Privește, zise el, grădina sufletului meu: crinii sunt speranțele, zambilele iubirea și trandafirii iluziile. Au fost acoperite cu rouă căci ochii mei plângeau până în ziua când te-am văzut întâi; dar atunci a răsărit soarele fericirii și a sorbit roua genelor mele, iar florile au rămas curate, albe. Așa că sunt frumoase, Annie? Ce zici?

Annie nu răspunse nimic. Privea fascinată grădina visului dintâi.

Dar un vânt cald începu să adie și să clatine florile cari se plecau suspinând.

— E cel dintâi gând îndoelnic care a început să turbure sufletul meu după ce te-am văzut întâi; dar nici mai târziu tu nu ai voit iubirea mea.

Vântul se înteța arzător și florile își plecau tot mai jos capetele și petalele păleau.

— E vântul, tot mai aspru, care s'a abătut asupra lor în clipa când tu te-ai dus, fugind din ostrov, se auzi glasul lui Puiu mai trist, mai tremurat.

Și florile se păleau, se uscau, petalele se scuturau și vântul le ducea departe, departe... Crinul se uscase zambilele mureau și trandafirii se spulberau în vânt. Pământul era nins de petale; și în curând grădina rămase pustie. Nimic din ceeace fusese odinioară nu mai rămăsese. In locul grădinii se întindea un pustiu întins.

Și Puiu sta neclintit, zicând cu glasul frânt de durere:

— Acesta e sufletul meu sdrobit de tine, Annia mea dragă. O floare a mai rămas, un singur crin. Privește-l ce palid și ce ofilit e!

Și Annia privi, unde arăta Puiu și văzu un crin mic și

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

plăpând, crescut la picioarele, stâncii, adăpostit de un bolovan.

— E tot ce a mai rămas în sufletul meu: o rază de speranță și din el va crește iar grădina. O vezi?...

Grădina era mult mai frumoasă ca la început. Ici colea câte un trandafir era roz, altul bătea în roș...

— O vezi? Ce zici? Nu e așa că e mult mai frumoasă ca cea dintâi? Acum e crescută din sbucium și suferințe și trandafirii se roșesc; dar vine crivățul despărțirii celei din urmă și-o spulberă din nou. Se va stinge și va muri poate pentru totdeauna, și se va lăsa puțin nemărginit și jalea vieții va sufla cu vântul durerii, acoperind-o cu troene de zăpadă, rămânând numai o bucată de câmp verde: speranța.

O bătae în ușe: tresări, deschise ochii. Visase.

— Bonjour, Annie.

— Bonjour Liano.

— Sunt cea dintâi...

Ușa se deschise și intră: Florin, Arin și Stelian.

— Salve Annie!

— Bonjour îngere!

— Ce frumoasă ești azi!

Și se așezară pe scaune în jurul gazdei.

— Ce tristă ești!

— Ce palidă!

— Ce adânc cufundată în gânduri.

— Un val de dor.

— O patimă mută...

Annie tăcea.

— Annie, nu vorbești? Spune-ne ceva Annie.

— O vorbă numai, adăogă Arin.

— O șoaptă, șoșoti Florică.

— Nu pot, răspunse Annia cu vocea înecată.

— Să vorbim noi atunci, zise Liana. Ce mai e nou?

— Nu știu nimic, zise Stelian.

— Știu eu, strigă Florică.

— Și eu, zise Arin: Puiu a înebunit.

— Cum? Ce? întrebă Annia sărind în sus.

— Aseară, reluă Arin, pe când eram la club, a venit și și-a luat rămas bun dela noi spunând că pleacă la țară.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Era palid şi ochii aprinşi, sclipeau ca ai unui nebun.

Annie îngălbeni. Simţia că pământul îi alunecă sub picioare, că se cufundă, se prăvale în haos. Era ziua de apoi. Puiu plecase şi din nou pierduse iubirea. Dece? Grădina cu Flori se uscase, dorurile se pierduseră în pustiul durerii. Nu mai rămăsese decât o singură rază, speranţa.

Zâmbi. Speranţa se născu din nou, odată cu zâmbetul.

Invitaţii vorbeau aprins. Subiectul se schimba la fiece clipă. Şi Annie se gândea zâmbind: Flori de lotus, liane împletite era dorul lui şi acum plecase departe cu gând ca s'o uite; dar în curând va pleca şi ea, il va găsi şi va fi a lui, a lui pentru totdeauna.

— Să mergem în grădină, zise Annie sculându se.

— Eu mă retrag, zise Stelian.

— Şi eu, zise Arin, gazda e indispusă.

— Şi o plictisim, adăugă Florică.

— Eu mai rămân. Vrei Annie? întrebă Liana.

— Da, dar să mergem în grădină.

Cei trei plecară; iar Annie coborî la braţ cu Liana în grădină şi se aşezară pe o bancă sub bolta unor lilieci.

— Annie dragă, tu iubeşti!

— Nu Liano, nu iubesc, nu..

Mintea, deşi îi venea să strige să o audă tot Universul că sufere, că iubeşte.

— Dece mă minţi, Annie? Dece? Tu iubeşti pe Puiu, îl iubeşti de muit, înainte de a te căsători...

Annie tăcea.

— Nu răspunzi nimic?

— Aş vrea să fiu singură!

— Bine, atunci eu mă duc. Am să mai viu mâine. La revedere...

Plecă. Annia rămase singură.

Insera şi visul ce se înfiripa din raza speranţei o învăluia, o legăna pe floarea de lotus a iubirii. Vis: marmoră şi agată, fildeş şi diamante, iubire feciorelnică, era tot ceeace dorea, deaceea niciodată nu se va duce la Puiu. Niciodată! Mai bine aici, pierdută în lumea viselor plutind departe spre zările senine ale iubirii neprihănită.

— Ce faci Annie dragă?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mcnr1901-1932

Ridică ochii: era bărbatul ei, care o privea lung, cu dragoste.

— Visez...

— Haide în casă.

— Nu merg acuma; mai rămân...

Dar domnul Meglea se încruntă:

— Ce ai Annie ?

— Nimic. Lasă-mă în pace. Mă plictiseşti!

— Te plictisesc ?

Şi ochii blânzi ai domnului Meglea scânteiară.

— Cine nu te plictiseşte? Puiu?

— Eşti nebun !

— Nebună eşti tu! Te rog, sau mai bine îţi poruncesc: Haide în casă.

— Nu merg.

— Dece? Aştepţi pe Puiu ca să porniţi iar în plimbare de dragoste? Haide!

— Nu merg. Lasa-mă !

— Nu mergi?

— Nu...

— Bine, vom mai vorbi...

Şi Meglea plecă şi ea rămase singură cu ura şi cu nebunia stăpâne pe sufletul ei. «Nu mai era a ei». Şi Puiu o aştepta şi ea sta aici încătuşată în lanţurile căsătoriei...

Nu ! Trebuia să sfârşească cu Meglea. Se va duce la Puiu. Când ? Cât de curând.

Se sculă, eşi din grădină, sui scările şi încuindu-se în camera ei, plânse până adormi...

X

Puiu.

Anniei...

7 Iulie 192...

Visul iubirii mele, sunt departe de tine şi de aici îţi scriu.

M'am despărţit de tine, am plecat departe căci voiam ca să te uit; dar nu pot. Şi ce dor îmi e de tine!

Stau singur sub bolţile pădurii, legănat de vise pe şopotul frunzelor, înconjurat de aureola gândului că tu mă iubeşti.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaransilvaneo/mdrr1901-1932

...Şi cu toate acestea am plecat de lângă tine înger drag, vis din zorile unei zile de Maiu, vis plăsmuit aevea când ziua se îngână cu noaptea, când stelele îşi pierd lumina şi somnul e dulce, ca sărutul tău cel dintâi.

Ce departe eşti! Dar sufletul tău, senin ca şi bucata de cer care o zăresc printre frunzele stejarului ce mă umbreşte, este aici, lângă mine spunându-mi că tu mă iubeşti.

Annie dragă,

Dragă Annie, sunt cufundat în adâncurile unui dor care mă arde, care mă sileşte ca să plec şi mai departe, să mă duc în ţara lianelor şi a lotuşilor şi acolo să mor, să mă pierd în noaptea întunecoasă a abisului morţii, departe în nesfârşitul haos întunecos şi rece, călătorind spre lumile viei de apoi...

...Şi de acolo voiu privi la tine şi voiu visa, şi te voiu vedea cum suferi şi cum mă doreşti. Şi atunci mă voiu înduioşea şi voiu coborî sburdând în jurul tău spunându-ţi la ureche că sunt aproape şi tu nu mă vei vedea şi nu vei crede, zicând că e vântul care se joacă prin frunzişul castanilor ruginiţi.

Ce nefericit sunt! Mult mai nefericit de cum am fost până acum!

De mult visam, mă pierdeam într'o lume bună şi frumoasă: lumea iluziilor şi a viselor deşarte. Iubeam şi iubirea mea era înghirlandată cu flori de crin. Visam vise ce erau smulse din parfumul zambilelor albe ce creşteau în sera sufletului meu şi aveam iluzii parfumate şi moi ca petalele unui trandafir, ţesute din fire subţiri de argint.

Şi când iubirea sta dărâmată şi ascunsă sub noianul de iluzii şi vise, atunci când te vedeam, ochii mi-se umezeau şi plângeam singur. Aveam pe atunci destule lacrimi şi lacrimile mele păreau clopoţei mici gingaşi ai unor lăcrămioare născute şi crescute sub bolţile umbroase ale unei păduri fermecate: genele mele.

Şi nu mă simţiam aşa de singur ca acum, căci lângă mine erai tu, născută din spuma sbuciumului din nopţi sbătute, fără de somn, în nopţi de patimi aprinse, de doruri nebune.

Visam iubirea şi îmi era de ajuns; dar tu ai răsărit din zorii de sub care răsărise iubirea mea, ca un soare aprins, strălucitor, frumoasă ca niciuna.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Annie, ce frumoasă eşti!

Inger drăgălaş, Annie dragă la picioarele tele, cari au sdrobit pentru o clipă crinii sufletului meu, cad şi mă rog. Şi îngerii aduc slavă celui prea înalt; dar ruga lor e searbădă, fără vraje, fără dor, pe când a mea e plină de iubire şi de un dor nemărginit.

O mare nesfârşită, adâncă şi senină e iubirea mea şi în adâncurile ei necunoscute încă aş vrea să te cufund.

E linişte în afară; dar înăuntru e furtună căci acolo visele se sbat, iluziile se spulberă.

Iubirea e furtună; dar în adâncuri e linişte, căci acolo se odihneşte speranţa, strălucitoare ca o ramură de mărgean pe care sufletul meu obosit se repauzează o clipă, aşteptându-te să vii. Şi tu vei fi Sirena care vei coborî spre palatul care l-am clădit în aceste adâncuri, numai pentru tine. Şi în jurul lui sunt flori, numai flori de crin, dar nu mai întârzia căci va veni un timp când furtuna se va coborî în adâncuri şi va rupe crinii, va dărâma palatul şi atunci va fi prea târziu!

Voiu muri!

Vino, te chem într'una ca să vii; şi vino cât timp auzi încă glasul meu care poate să te cheme. Sunt numai dor şi iubirea mă ucide aşteptându-te..

Vino, nu mai întârzia...

Puiu

15 Iulie 192..

Nu vrei să vii...

Te aştept în fiecare zi, crezând că ai să vii; şi seara când somnul mă doboară te aştept să vii. Tresar din somn căci parcă aud fâşiitul rochiei tele de mătase, şi zăpăcit privesc în jurul meu; dar tu nu vii...

Şi îmi plec din nou capul pe perna udă de lacrimi.

Tu nu mai vii şi durerea îşi aşterne încet umbrele întunecate peste sufletul meu, cum furtuna se lasă peste o grădină cu flori. Florile tremură, iarba se clatină şi în depărtatul haos sclipesc fulgere prin norii întunecatei mele vieţi. Furtuna se deslănţuie şi sufletul se sbate sălbatic, strâns în ghiarele durerii fără margini.

Cunoşti tu furtuna unui suflet chinuit? E grozavă! Se deslănţuie cu furie străbătând abisul disperării.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
www.transilvania.ro/mdrr1901-1932

Și plâng, plâng ca un nebun. Lacrimile cad pe obrajii mei palizi de suferință și arzători ca pustiul, evaporându-se, pierzându-se din nou sub cerul acoperit cu nori negri și deși. Și se prefac în ceață și ceața în nori, ...și iarăș plâng.

E târziu. Furtuna începe a se potoli. Departe, la marginile durerii, acolo unde începe ziua fericirei se arată o rază palidă, sfioasă : e speranța.

Ai să vii Annie, ai să vii; dar e mult până atunci și dorul meu e mare. Parcă te văd intrând alene, surâzătoare și te arunci în brațele mele, îmi înconjuri gâtul cu mâinile moi și calde și-ți pierzi buzele în gura mea cum fluturul înfometat se pierde în potirul unui crin, îmi sorbi răsuflarea și te îmbeți sorbind parfumul zambilelor cari cresc neprihănite în grădina inimii mele.

E a ta inima mea, a ta, Annia mea scumpă; și în ea vei găsi comori de iubire : aur, ba nu, mărgăritare, diamante Annie ; și din ele îți voiu face o salbă pe care o voiu pune la gâtul tău marmoriu ; iar din agate voiu făuri o coroană, coroana iubirii și vei fi regina mea, Dumnezeul meu.

Și eu voiu fi Christ pentru tine: un alt Christ, pentru un alt Dumnezeu, și voiu suferi pe crucea iubirii, îmi vor bate în mâini cuele durerii și-mi vor pune pe cap cununa suferinții, cununa sufletului chinuit; iar unul, cel mai rău dintre ostași, îmi va da să beau otrava desamăgirei ; dar nu voiu muri, nu voiu muri Annie nici atunci când mă vor înțepa în coastă cu sulița pierzării.

Numai atunci voiu muri Annie, numai atunci când vei smulge inima mea și o vei svârli la câini.

Da, atunci voiu muri și îmi voiu da duhul privind la tine. Nu voiu plânge, nu voiu blestema ci mă voiu ruga pentru ertarea ta, care ești cerul meu, Dumnezeul meu și voiu striga :

— Îmi dau duhul în brațele iubirii de apoi.

Și voi mă veți îngropa și pe mormântul meu vor crește crini, zambile și trandafiri albi. Numai unul va fi roșu ca sângele: Va răsări din gura care a simțit focul sărutului dintâi, cel dintâi, Annia mea dragă.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

1 August 192...

Iţi scriu Annie ; dar scrisoarea aceasta nu am să ţi-o trimet niciodată : e o filă ruptă din sufletul meu nefericit.

Dece iţi scriu ? Poate voiu muri şi vei găsi răspândite în sertarul mesii, bucăţile acestea rupte din sufletul care ţi-l-am dat ţie, tot ţi-l-am dat : un suflet fraged ca o lalea crescută singură într'un strat de crizanteme, un suflet singuratic.

Eram mic şi nu ştiam ce-i iubirea ; de atunci am rămas singur ne alintat, şi ne iubit de nimeni, căci din ziua în care am pierdut pe mama inima mea s'a închis, sufletul meu a devenit rece.

Eram singur, nu aveam pe nimeni şi mi-am creiat din vis, o lume a mea. M'am simţit deslegat de pământ, sărac de Mama care mă născuse, plutind departe spre un soare albastru, ce a răsărit în altă lume, în alt Univers : soarele iubirii, soare nou născut, arzător, cu lumina vie cu raze de foc : dorurile mele. Şi din soarele acesta s'au rupt planete plutitoare, stele rătăcitoare: iluziile mele.

Am plutit în spaţiul întunecos şi încet încet soarele a gonit noaptea din sufletul meu, aducând zorii unei zile cu lumină albăstrie.

Un dor tainic îmi era lumea într'un Univers de iluzii. Şi din lumea aceasta ai răsărit tu Annie, tu frumoasa mea: o floare crescută în sera sufletului meu.

Ai răsărit încet, aevea şi ai crescut plutind alene pe cerul de peruzea care luase locul întunericului din noaptea cea dintâi.

Erai aşa cum te-am cunoscut în ziua când s'a născut dorul de iubire: frumoasă ca niciuna. Şi te-am iubit nebun, sălbatic.

Ştii tu ce e iubirea sălbatică ? O floare crescută pe ruinile unui suflet chinuit.

Aceasta e o parte din sufletul meu, care te cheamă şi aşteaptă ca să vii, să răsari în pragul casii mele, aducând primăvara, făcând să înflorească bucuria. Şi ai să vii Annie, ai să vii...

Puiu

25 August 192...

Azi m'am plimbat prin grădină şi m'am gândit ca să-ţi

Muzeul Digital al Romanului Românesc
muzeuldigitalromanesc.ro/mdrr1901-1932

trimet flori. Şi nu ştiam ce fel, dar trecând pe lângă un ghiveci, am văzut un grup de garoafe roşii, la mijloc cu un punct mic galben.

Şi îţi trimit garoafe şi în ele, ascunsă între petale un sărut ameţitor...

Parfumul lor e sărutul meu pe care ţi-l trimit şi mi-e teamă că are să fie mai searbăd de cum îl vreau eu.

Parfumul lor mai searbăd decât sărutul meu!

Le vei pune lângă tine, la capătul patului, pe perna pe care-ţi pleci capul, când dormi visând.

Cred că ai să vrei.

Vei dormi şi vei visa; iar parfumul lor îl vei respira cu buzele întredeschise. Ţi-se va părea că e sărutul meu.

Primeşte-le Annie. Sunt pentru tine, garoafe ale sufletului meu, parfumate de sărutul ce ţi-l trimit.

Annie, Annie, sărută-le Annie şi gândeşte-te la mine şi la sărutul cel dintâi...

Puiu

XI

Lianei,
Annia...

1 Septembrie 192..

Îţi scriu rânduri rupte din sufletul meu înfrânt de durere. Nu mai pot suferi. Un potop de doruri s'au abătut furtunatic peste sufletul meu năruit sub greutatea viselor sdrobite, iluziilor spulberate.

Îţi scriu ţie, singura mea prietenă, singura care mă poţi înţelege, prietena mea dragă, Liana mea. Iubesc pe Puiu, îl iubesc şi l-am iubit din clipa când a venit la mine; dar azi iubirea mea e sălbatică, copleşită de doruri fără de sfârşit. Un abis de doruri, un Univers de iubire...

Dar inima îmi e prea mică, prea strâmtă ca să poată suporta dorul şi durerea, căci amândouă s'au sălăşuit în inima mea, care se sfarmă..

Meglea e gelos. Mă iubeşte poate sărmanul; dar nu pot face nimic pentru el, decât să-l urăsc.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
Revista transilvania romdm1901-1932

El a fost călăul vieții mele, el mi-a sdrobit visele mi-a risipit iluziile, vânturându-le în vântul rece al realității.

Banii Liano, aurul lucitor e pentru el totul, pentru mine nimic. Iubirea e viața, zilele cari le trăim; fără ea murim, ne cufundăm în întuneric cu toate că zărim încă cerul cu soarele lui de foc al zilelor ce vin; speranța în viața viitoare; dar e prea lipsită de adevăr și eu nu cred în ea. Mai bine, o clipă de fericire trecătoare, trăită pe globul nostru plin de mizerie, decât viața de apoi cu fericirile ei veșnice.

Eu nu doresc schimbul și nici nu-l vreau.

Ce tristă sunt! Eri stam în camera mea, cu scrisorile lui Puiu. Le citeam, mă îmbătam de parfumul care-l răspândeau, învăluindu-mă într'o mantie de dragoste blândă, argintie.

Aveau sclipiri de aur dorurile lui! Aurul lui Meglea! O! doamne, ce m'a făcut oare să mă dau omului acestuia?

Nu știu! M'am pierdut fără să știu ce fac, în brațele lui, obosite de strângerile aurului.

Aur! Iubirea e aur Liano; dar iubirea lui e aurul zămțat, moneta sunătoare.

A intrat la mine. Surâdea, cu ochii sclipitori de bucurie. Raiul de și-ar fi deschis porțile fericirii veșnice nu l-ar fi bucurat așa de mult.

— Annio, strigă el intrând, cu vocea strangulată de emoțiune, avem aur, aur mult Annie! Aur! Aur!

Și a scos din buzunar un bulgăre strălucitor, murmurând mereu:

— Aur, aur!

O! îmi venea să înebunesc când îl vedeam strângând în mână cu atâta patimă bulgărul de aur lucitor și rece ca și sufletul lui.

— Am găsit o vână de aur în munții noștri. Vom fi bogați, bogați pentru totdeauna Annie.

Încet, în timp ce el vorbea am întins mâna și am strâns scrisorile lui Puiu, punându-le în sân lângă inima care se bătea năvalnic.

Îmi venea să i strig:

— Te urăsc și pe tine și aurul tău.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
romanulvanilor.ro/mdrr1901-1932

El credea că vreau aurul şi mi l-a întins cu ochii plini de scânteeri de avariţie şi mi-l-a dat. L-am luat în mână şi l-am privit. O rază de soare se resfrângea pe luciul auriu, dându-i sclipiri fascinatoare dar reci şi apoi l-am svârlit la picioarele lui cu ură şi cu scârbă.

— Annie, ce faci Annie ? E aur !?

M'am ridicat în sus. Mă simţeam mai puternică decât Atlas, căci pe umerii mei aveam soarele neprihănit al iubirii lui Puiu şi am strigat :

— Aur ? Mie nu-mi trebue aur, nu, ci iubire, sufletul tău, nu aur ! Dar sufletul tău e rece ca şi patima care te stăpâneşte. Eşi, nu te mai pot suferi. Te urăsc, mi-e scârbă de tine.

M'a privit tâmpit.

— Eşti nebună!

A dat din umeri şi a eşit.

Am rămas singură învăluită în ura ce fierbea în mine, care-mi clocotea în sânge. Aurul meu era sufletul neprihănit de patimi, sufletul lui Puiu, strălucitor de bogăţia iubirii şi aurul era rece, îngrozitor de rece.

Iubirea e aur, Liano, iubirea, numai ea e aur şi fericire.

Te căsătoreşti, bagă bine de seamă ce faci. Florică nu e bun, nu e pentru tine. Şi vei ajunge ca şi mine o nefericită a soartei nemiloase, o corabie fără cârmă, fără pânze, mânată de furtuna vieţii, pe mări nesfârşit de întinse...

Auzi Liano ? Deaceea nu pot veni la nunta ta, nu pot veni cu toate că aş vrea să viu. Eşti singura mea prietenă şi deaceea nu pot veni să asist la pierderea sufletului tău la cufundarea visului tău de iubire în abisul întunecos şi rece al realităţii. Nu vreau să văd iluziile tele cum pier, speranţe cum se sting.

Dece pe Florică? Dece ? Mai bine pe Arin. Te iubea şi cred că te putea face fericită ; dar vorbesc prostii !... E prea târziu şi acuma trebuie să fii a lui, a lui pentru totdeauna, Liano dragă. Te va îmbăta parfumul lămâiţii, te va exalta străvezia voalului şi sclipirile aurii ale betelii...

Aur ! Iubirea e aur!

Mireasă ! Ce frumos e să fii mireasă ! Dar ce amar e mai târziu !

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr/1901-1932

Liano, Liano, ce grozav e să trăești fără iubire. Grozav! O veșnicie de ghiață, un întins sclipitor de zăpadă, peste care suflă vântul rece al regretului, sau crivățul disperării.

Și nu pot veni la nunta ta. Nu, n'am să viu. Nunta e mormântul iubirii, mormântul întunecat și rece, fără fund, în care se ingrămădesc visele moarte, iluziile pierdute, dorurile stinse ; și gândurile ți-le leagă în lanțuri și sufletul în văpăi de durere și îți înfige adânc în inimă sulița pierzării și inima va sângera ; dar va fi prea târziu ca să mai poți da înapoi ; și poate nu vei găsi pe nimeni, cum am găsit eu pe Puiu ; iar dacă îl vei găsi ce grozav va fi căci nu vei mai fi a ta. Vei vroi să pleci, să sbori pe aripile argintii ale iubirii și nu ai să mai poți, căci te vor ține lanțurile stupide ale căsătoriei.

Și dacă vei ceda, păcatul îți va deschide la picioarele tele abisul său ingrozitor, negru ca smoala.

Păcatul cel dintâi, păcatul Evei. Vei mușca din fructul oprit și vei fi pierdută pentru totdeauna.

Vei plânge amar, nebună, lacrimi de foc, cu sclipiri de regrete; dar va fi prea târziu.

Gândește-te Liano, gândește-te...

...Eu m'am hotărât : la vară plec la Puiu, mă duc să-l găsesc, să fiu a lui pentru totdeauna, cu prețul pierzării, căci știu că după ce mă voiu da lui trebue să mor.

Fie: prefer veșnicia morții, pentru o clipă de fericire.

Mă voiu duce Liano, mă voiu duce. Tu dacă ai fi în locul meu tot așa ai face. Să nu zici nimic, numai împrumută gândul meu, și judecă.

— M'am hotărât: la vară voiu fi a lui. O! doamne ce fericire!

Fi fericită Liano, fericită pe vecie. Să ai parte de atâta fericire de câtă durere am avut eu parte în viață...

Și acum, adio Liano, adio căci poate nu ne vom mai vedea niciodată, căci voiu fi a lui și voiu muri.

Adio Liano, prietena mea scumpă, adio!

Annia

Muzeul Digital al Romanului Românesc
romanulromanesc.ro/mdrr1901-1932

XII

Lui Puiu,
Annia...
1 Septembrie 192...

Mă chemi...

Un glas necunoscut, isvorît din parfumul garoafelor veștejite mă strigă :

— Annie, Annie, dute.

Dar nu pot pleca. Gândul că nu mai sunt a mea mă oprește, risipește vraja ce mi-o insuflă șoapta de dor a garofițelor.

Și rămân Puiule, rămân. Se pare că sunt prinsă, legată în lanțuri de o stâncă și vulturul gândului că „nu mai sunt a mea" îmi sfâșie inima cu colțul de oțel ; dar carnea crește la loc și vulturul sfâșie mereu.

Mi-e dor de tine, te iubesc, simt că fără tine nu pot trăi și totuși nu pot pleca. Lianele dorului tău mă cuprind, mă învălue, mă pornesc spre tine ; dar gândul acesta îmi împiedică pașii și nu pot veni.

Dece nu am rămas așa cum eram când m'ai cunoscut tu? Dece ? Ca să sufăr acum, să-mi destram sufletul în fire de durere, cu cari să țes o pânză infinită de desamăgire.

...Eram în pension, închisă între patru ziduri reci. Și în zilele cu soare, când natura ne chema afară, plecam pe tăcute din clasă și mă pierdeam într'un colț al grădinii și acolo, la umbra unui brad îmi țeseam singură dorul de iubire.

O! ce mult doream iubirea! Tu nu poți cunoaște sufletul unei fecioare care tânjește de dorul unui «ce» necunoscut pe care-l crede dulce, duios, parfumat cu cele mai mirositoare iluzii...

...Și când ne strângeam mai multe, vorbeam de iubire, ne cuprindeam în brațe și ne sărutam nebune.

...Intr'o zi am citit un roman : Eva, de Stoican. Ce frumos era! Soarele era pe asfințite și m'am dus în sala de lucru. Aci era numai Liana, care croșeta. Și eu am citit mereu, tremurând, înfiorându-mă. Și atunci când i-am terminat, când nu mai aveam nici o foaie, m'a cuprins un dor nebun, un dor de ducă.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

A sunat clopoţelul şi eu nu m'am dus la masă; iar domnişoara Elzeu m'a pedepsit cu trei zile de arest.

Când am părăsit arestul, am eşit în poartă. Eram mai tristă ca oricând şi te-am văzut pe tine. M'am întrebat: el e necunoscutul pe care-l aştept să vină?

Nu mi-am putut răspunde atunci; dar azi pot răspunde: a fost el.

Te-am iubit de atunci; dar atunci în ostrov când ai venit la mine am fugit. Dece? Nu pot şti nici azi.

Şi mai târziu m'am dat realităţii: avere, bani şi lux. Credeam că în ele voiu găsi fericirea: dar m'am înşelat, căci din ziua aceia, când am văzut că nu mai sunt a mea durerea s'a sălăşuit alături de dorul iubirii şi a crescut încet ca un ghimpe, înăbuşind floarea mică şi plăpândă a dorului meu.

Te-am întâlnit din nou; dar era prea târziu, prea târziu Puiule drag...

Acuma nu pot pleca, nu pot veni la tine, căci aş pierde nepriháinirea iubirii şi atunci te voiu pierde, şi vom fi amândoi pierduţi, pierduţi pentru totdeauna...

Ce crezi tu că vom simţi atunci când voiu fi a ta? Atunci când mă vei vedea goală, desbrăcată de mantia viselor, vei pierde fiinţa diafană, născută în lumea iluziilor şi voiu rămâne femeie...

Şi pentru tine nu vreau să fiu femee. Nu! Vreau să rămân aceiaşi ca până acum: o zână a gândului, un nor de iluzii şi de dor.!.

Dece să ne pierdem iluziile pentru o clipă trecătoare? Dece? E singurul bun care-l avem şi nu vreau să le pierdem căci atunci când ele se vor spulbera în vântul realităţii crude, vom fi pierduţi, soarele iubirii se va stinge şi vom rămâne reci şi întunecaţi.

Nu voiu veni niciodată! Niciodată, mă auzi? Deci nu mă mai aştepta. Gândeşte-te la mine, iubeşte-mă cum te iubesc şi eu, dar stând departe.

Annia ta

P. S. Ba nu, voiu veni.

Când? Cine ştie! Dar cred că voiu veni. Speră şi aşteaptă-mă.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mem1901-1932

Annia nu minte. Atunci când aș minți cred că cerul s'ar prăvăli strivindu-mă în abisul vremilor de apoi. Annie nu minte și va veni...

Așteaptă-mă sperând...

Annia ta.

XIII

Din jurnalul unui suflet chinuit...

29 Octombrie 192...

Castanii și-au scuturat floarea!

De atunci e mult! Și acum își scutură frunzele ruginii.

E toamnă. Bolțile pădurii sunt goale și pustiite ca și sufletul meu întristat de dorul așteptării, și printre crengile cari atunci se plecau foșnind duios, văd un cer cenușiu plin de norii fugăriți de vânt: Gândurile mele triste ce călătoresc în voe spre vremea de apoi, gânduri nebune căci aș vrea să viu la tine și să mor la picioarele tele ca o frunză ruginită la trunchiul copacului care a născut-o...

Căci tu m'ai ursit pe mine, tu care azi nu vrei să vii...

Din zi în zi sunt tot mai trist, ca și vremea cuprinsă de pustiu; dar vremea speră, pământul se bucură așteptând primăvara care va răsări din vijelie și zăpadă și va împrăștia pustiul.

Eu nu mai aștept nimic. Sunt ca o planetă stinsă, pierdută în spațiul nemărginit, rătăcind silhue prin haosul necunoscut și rece, care nu mai așteaptă, nu mai speră reînvierea.

Imi pierd speranța, căci cu fiecare zi ce trece sunt tot mai departe de soarele meu care ești tu și razele dorului tău abia mai luminează, palid, stins de tot, planeta rătăcitoare a sufletului meu.

Imi pierd speranța care se spulberă în vântul rece al toamnei ce se coboară în mine, în adâncurile liniștite, către cei din urmă crini, cari se mai găsesc lângă palatul de cristal; dar, când vântul rece al pierzării va ajunge până la ei, vor pieri cu toții și palatul va rămâne pustiu și mort.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/indir 1902-1932

E toamnă. Afară e frig ca şi în sufletul meu singuratic. Sunt singur şi pustiu, fără tine, fără iluzii, fără speranţe, rece ca un mort.

Am pierdut totul. Nu mai am nimic. Peste sufletul meu arzător odinioară, plin de vise, de iluzii şi de speranţe s'au întins ernile polare cu gheţuri veşnice şi toate florile s'au scuturat, s'au ofilit şi s'au uscat sub noianurile reci de zăpadă.

O ! dacă ai veni tu, soarele meu, cu privirile ochilor tăi frumoşi, arzători de flăcările iubirii, ai topi gheţurile nesfârşite, vor curge râuri de foc şi se va naşte iar speranţa : un colţ mic de câmpie verde.

Sunt singur şi trist !

Tremur de frig şi de teama că voiu muri înainte de a te vedea. Aş vrea ca înainte de a muri să te am aproape o singură clipă, să te privesc mult şi apoi să mor cu imaginea ta în suflet, reflectată în oglinda sufletului meu ca stelele în mare.

Dar vine iarna. Grădina e pustie. Numai câteva crizanteme tremură în ronturi atinse de aripa rece a vântului. Sunt cele din urmă flori, cele din urmă iluzii.

E frig şi îngheţ şi în curând vor pieri şi crizantemele, odată cu corpul meu care se stinge, moare...

27 Octombrie 192...

Cei dintâi fulgi de zăpadă ! Steluţe albe, argintii, se cern uşor din cerul fumuriu : Speranţele mele care se cern, se scutură încet în vântul care suflă sub cerul fumuriu al toamnei iubirii pierdute.

Şi tot ca ele pier. Când ajung jos, se prefac într'o picătură de apă, ca şi speranţele mele ce se prefăceau în lacrimi, atunci când puteam plânge ; dar acuma nu mai pot.

Am deschis fereastra şi am privit departe ca să văd zorile unei zile noui ; dar zările erau ascunse sub pânza unui stol de pasări, cari ţipau sfâşietor, lugubru, sburând pe deasupra pustiului alb şi rece.

Corbii, gândurile mele, gânduri negre cari îmi întunecă zorii viitorului.

Şi vântul rece m'a lovit în faţă, aducându-mi fulgii de

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

zăpadă cari se cerneau mereu. Obrajii mi s'au împurpurat și ochii au înotat în lacrimi. Credeam că plâng; dar m'am înșelat căci vântul îmi storsese lacrimile și iluzia bucuriei de o clipă s'a stins, a pierit. cum piere steluța argintie de zăpadă care-mi cade pe mână transformându-se într'o picătură de apă.

...O lacrimă arzătoare îmi curge pe obraji. M'am gândit la tine. E o lacrimă adevărată; dar e singura care o pot vărsa din adâncul de durere care m'a cuprins în clește de chinuri.

Suflet chinuit care nu poate plânge; și cum aș vrea să plâng, să plâng nebun, să înec în lacrimi arzătoare durerea care mă chinuește!

Dar nu pot plânge, nu!...

4 Noembrie 192...

Un nesfârșit de zăpadă, alb, strălucitor...

Castanii par (în nou înfloriți. Aș vrea să văd din nou petale scuturându-se în vântul primăverii și es în grădină și îi scutur..

... Dar nu-s petale ci fulgi reci de zăpadă, cari se scutur deasupra mea, și se topesc încet pe hainele mele.

Bobițe mici de apă, lacrimile cerului de Maiu; dar în ele se resfrânge un cer nemărginit de pustiu.

Un stol de corbi trece croncănind și vin de se așează în grădina pustiită. Ce frumoși sunt! Dar ce trist apar pe întinsul de zăpadă albă: păcate negre pe sufletul unui copil.

Dar mi-e frig și e târziu. Seara se coboară neagră, mai neagră ca penele corbilor ce sboară croncănind spre zarea cenușie.

Intru în casă și închid ferestrele. Mi-e frig și tremur gândindu-mă la tine și la ziua de mâine...

Seara...

Cerul s'a limpezit. Nu mai ninge. Luna, palidă și tristă, străbate un nor și pentru câteva clipe luminează întinsul de zăpadă. Steluțele scânteează ca niște ochi de foc.

O clipă trecătoare, căci luna piere iarăși sub norii negri purtați de vânt.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr.1901-1932

Tot așa e sufletul meu palid și trist, acoperit cu nori negri și deși. Se luminează o clipă, steluțele speranței scânteiază ; dar se întunecă din nou și se face tot mai trist, căci tu nu ești lângă mine.

Am luat scrisoarea ta și apropiindu-mă de lampă am citit-o iar. A câta oară ? Nu știu.

Lampa își joacă lumina gălbue, pe rândurile negre ce se aleargă încet pe întinsul hârtiei, voind să prindă gândurile tale de atunci.

Citesc, dar nu înțeleg nimic. «Nu mai ești a ta». O știu și totuși nu înțeleg nimic.

Ba da, la urmă unde-mi spui că ai să vii.

Te cred: «Annia nu minte. Atunci când aș minți cred că cerul s'ar prăvăli strivindu-mă, coborându-mă în abisul vremurilor de apoi. Annia nu minte și va veni».

Dar când ? Nici ea nu știe. Atunci, târziu, când sufletul meu va fi departe, pierdut în necunoscut.

Atunci vei veni ? Atunci ; dar va fi prea târziu, da, prea târziu Annia mea dragă...

10 Decembrie 192...

Stau la gura sobii și citesc pe «Raphael» de Lamartin: «E un lucru strein și fericit pentru natura omenească felul de neputință de a nu crede îndată în pierderea completă a unei ființe pe care ai iubit-o mult...»

Focul pâlpâie în sobă, răspândind o căldură blândă, moleșitoare, care mă învălue leneș.

...Și cartea îmi cade din mână și gândurile pornesc departe spre tine.

Ce mult a suferit Raphael ! Iluziile și chimerele ne îmbată, ne exaltează simțurile și iubim nebuni ; dar timpul ne răpește ființa care ne e dragă și o pierdem ; dar nu putem crede că am pierdut-o pe vecie. Sperăm încă că o vom revedea. Când ? Nu știm ; dar sperăm. Speranța e totul în viața noastră.

Și eu te-am iubit cum orbul iubește lumina pe care nu a zărit-o decât în vis...

Mă gândesc la tine și te văd aevea! Ce frumoasă ești ! Stai neclintită pe un vârf de stâncă, cu mâna deasupra ochilor, privind în zare. La picioarele tele se deschide o

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaarhivelor.ro/mdrr1901-1932

prăpastie adâncă și întunecoasă : un abis întunecos și rece ca adâncul sufletului meu chinuit ; iar departe sclipeau apele argintii, scăldate în soare, ale unei mări cristaline. Tu zâmbeai. Erai frumoasă ca oricând și erai pe jumătate goală.

Te am întrebat :

— Unde vrei să mergi ?

— Departe ..

— Nu vezi că nu poți pleca ? La picioarele tele se deschide un abis...

— E păcatul care mă așteaptă venind la tine și de aceia nu voiu veni niciodată.

O bătae în ușe. Am tresărit și am privit curios în jurul meu. Visasem. Focul se stinsese și peste jar se așternuse o pătură fină de cenușe.

A intrat Stelian. Era trist, mai trist decât mine. A stat pe un scaun și ștergându-și lacrimile cari îi curgeau șiroaie, mi-a zis, tremurând de frig și de spasmele durerii :

— Puiule, tu iubești pe Annia ! O știu, nu zice nu. Și ea te iubește. E nefericită, viața îi este un iad. Meglea o chinuește cu gelozia lui. Cheam-o la tine Puiule, scoate-o din ghiarele monstrului aceluia și dă-i fericirea...

— Am chemat-o. Nu vrea să vină.

— Trebue Puiule, trebue să vină. Scap-o...

Și Stelian plângea. Șiroae de lacrimi brăzdau obrajii palizi, supți de suferință.

Dar eram gelos. Voiam să sufăr numai eu singur pentru tine și i-am răspuns:

— Nu pot să fac nimic. Scăpați-o voi...

— O ! De aș iubi-o însutit decât o iubesc, tot nu pot face nimic pentru ea. Nimic...

A plâns mult și târziu a plecat. Nu a voit să rămână la mine; iar eu am rămas cu jalea în suflet că suferi tu.

O! ce nefericit sunt ! Un suflet veșnic chinuit!

31 Decembrie 192..

Mâine e Anul-Nou.

An nou ? Pentru mine rămâne acelaș : trist, rece, o genune de doruri fără de sfârșit, niciodată realizabile.

Mâine e ziua Anului-Nou. Copilării! Îmi aduc aminte

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mari1901-1932

de când eram mic. Pe atunci trăia mama și în ziua de An-Nou mi-a adus în dar o păpușe mică, drăgălașe: doi ochi albaștri, două mărgele de cer, și doi obraji ca bujorul.

Eram nebun de bucurie. Fericit! Dacă mi ar fi dat aur, pietre scumpe, sau diamante, nu ași fi fost așa de mulțumit ca de neființa aceasta mică, cu buzele roșii, zâmbitoare.

Și am iubit-o nebun. Prima mea iubire. Eram mic și totuși iubeam. Imi era așa de dragă că nu mă puteam despărți de ea nicio clipă. Și nu aveam decât șease ani. Imi concretizasem sufletul în neființa unei marmore reci, fără viață, dar care îmi da iluzia iubirii...

Cea dintâi iluzie pierdută! Păpușa mea a căzut dupe masă și s'a spart. Am plâns ca un nebun, am vărsat șiroaie de lacrimi pentru cea dintâi iluzie pierdută, strângând la piept rămășițele celei dintâi iubiri.

Era primăvară, prin Maiu și se scuturau castanii... Am îngropat-o la umbra lor, sub ninsoarea petalelor argintii...

...Acum te am pe tine, păpușe mică, vie, trăitoare. Tu îmi ești azi visul și dorul meu și te vreau de Anul-Nou. Când? Atunci când vei păși pragul casei mele se vor arăta zorii zilei de An-Nou.

...Dar cine știe când!

27 Ianuarie 192...

Tot mai trist sunt azi..

Crivățul urlă, sufletul meu plânge; dar nu mai am lacrimi să pot vărsa durerea.

Stau trântit în pat, cu mâinile sub cap, cu ochii pironiți în tavan și mi se pare că din haos se lasă valuri greoae, apăsătoare ca moartea, cari mă înăbușe îmi opresc respirația. Mă înăbuș de durere și vreau, doresc să plâng, dar nu pot!

Mă înăbuș, simt că am să mor dacă nu voiu plânge; dar nu mai am lacrimi, nu mai am!...

Mă smucesc din ghiarele morții, care-mi strânge inima oprindu-i bătăile și fug afară.

Unde? Nu știu!

Am pornit singur pe întinsul nesfârșit de zăpadă. Ca-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revista1868.ro/mdr1901-1932

pul îmi ardea, tâmplele îmi svâcneau scăldate într'o baie de foc. Și crivățul urla în jurul meu...

..Și târziu m'am oprit și am privit în jurul-mi: totul era acoperit cu zăpadă, cu un nesfârșit lințoliu alb și rece. Ochii mi-au obosit, genele s'au lăsat greoae și m'am prăbușit în puful moale al fulgilor argintii...

Imi era frig. Tremuram... Și am adormit tremurând..

M'am trezit lângă foc. Eram cu tine, îmi era cald și mă simțeam fericit. Te sărutam mereu; dar buzele tele erau reci, reci ca moartea. Voiam să fug de lângă tine, căci tu mă priveai rece; dar nu am putut și am rămas...

Unde ? Nu știu...

28 Ianuarie 192...

A doua zi m'am trezit în pat acasă. Lângă mine sta Stelian și mă privea zâmbind amar.

— Unde sunt?

— Acasă. Te-am găsit aseară în zăpadă, pe jumătate înghețat.

— Cum ?

— Am venit pe la tine și nu te-am găsit acasă. Am pornit pe urmele tele, lăsate în zăpadă și te-am găsit în mijlocul câmpului rece ca un mort.. Mă temeam de viața ta ; dar slavă Domnului, acum ești bine...

— Ce bine era acolo! Ce fericit eram !...

Și am adormit din nou, visându-te pe tine...

1 Aprilie 192...

Azi m'am sculat din pat. Repede am alergat la fereastră. Afară era cald și bine. Venise primăvara.

Primăvara! Castanii vor înflori și iar voiu sta visând, numărând petalele ce sbor în vânt. Petale! Eram nebun de bucurie ! In curând te voiu vedea, vei fi a mea, pentru totdeauna!

Primăvara ! Grădina va înflori. Crinii, trandafirii și zambilele cresc și vor înflori. Flori, flori multe, crini, zambile și trandafiri.

Coroană de crini, pat de petale de trandafir, salbă de zambile, îți voiu face.

Și de lăcrămioare !

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1902-1932

..Am plecat să le caut în pădure; dar nu am găsit. Nu știam unde cresc și de necaz am plâns lacrimi parfumate ca și clopoțeii lăcrămioarelor.

Flori, Annie flori multe îți voiu aduce căci a venit primăvara! Și iubirea mea Annie, iubirea mea din flori de crin, din petale de trandafir și din cupe de lalele...

Primăvara, dorul meu și Annie, a reînviat! Trăiască primăvara!

XIV

Anniei,
Liana...

8 Aprilie 192...

Nu mă certa Annie, nu-mi zice nimic. Am făcut, ceeace vei face și tu: m'am pierdut!

Floricá nu era pentru mine! Nu! M'a sdrobit: mi-a adâncit sufletul curat ca o lalea, parfumat ca o garoțiță, în vălul unei patimi brutale, murdară...

Din cea dintâi noapte l-am cunoscut și de atunci îl urăsc. Mi-e scârbă.

Să-ți spun:

Eram în noaptea nunții, noapte cu lumini de stele, cu potop de raze. Stam tremurând în camera nupțială, atârnată pe marginea patului. Mă îngrozea și tot deodată mă înfiora de plăcere necunoscutul care-l așteptam să se sdrobească, să rupă vălul care-mi ascundea adevărul.

Groază și plăcere era în sufletul meu!

La picioarele mele zăcea, răspândit în valuri spumoase, vălul de mireasă, vălul fericirei și pe un scaun, svârlită în neregulă, beteala care avea sclipirea iluziilor mele. Acum îmi făceam cele din urmă iluzii, căci în noaptea aceia le-am îngropat pe toate, noi și vechi, sub linţoliul uitării...

Nu știu dece, dar îmi venea a plânge, a mă scălda în lacrimi: mi-se părea că de sus, din cerul care-l zăream printre perdele, se coboară peste mine o avalanșe de fiori, fiorii fricei, cari mă apăsau ca o greutate enormă de plumb; dar nu puteam plânge căci eram în noaptea nunții, noapte în care așteptăm descoperirea necunoscutului, cu pumnii strânși, cu dinții încleștați. Intram în altă lume...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mcrr1901-1932

Uşa se deschise şi a intrat Florică. M'am svârlit în pat şi m'am cufundat în dantelele patului cum un gândac se pierde în puful unui trandafir alb învoalt şi l-am aşteptat cu ochii închişi, cu inima bătând, să vină să lumineze întunericul necunoscutului.

Tremuram. Clipa era măreaţă, căci din noaptea aceasta ni-se deschide cerul sau ne cufundăm în cele mai întunecoase adâncuri ale iadului.

Dantelele se mişcau şi patul îmi părea sanctuarul pe care îmi voiu îngenunchia fericirea, altarul pe care voiu aduce jertfă iubirii aceea ce aveam mai sfânt.

Florică s'a apropiat de pat. Pe buze avea un zâmbet ce semăna cu rânjetul domolit, plin de mulţumire al fiarei ce-şi simte prada în ghiarele ascuţite, din cari nu mai poate scăpa şi în ochi sclipiri de patimi sălbatice, sclipiri cari nu le-am mai văzut la nimeni. Aî văzut ochii animalelor de pradă? O! cum sclipesc de îngrozitor în întunericul nopţii şi atrag, fascinează prada, care vine tremurând în ghiarele fiarei, unde o aşteaptă moartea.

Aşa eram eu: el animalul, eu prada fricoasă ce stam tremurând, gata de a cădea în ghiarele poftelor lui, fără ca să fac cea mai mică mişcare de apărare.

— Nu te teme drăguţă!

Şi desbrăcându-se s'a vârât lângă mine.

O! Doamne, prin ce clipe am trecut. Credeam că am să mor înăbuşită sub sărutările lui muşcătoare, sub convulsiunile corpului care mă strângea, mă sdrobea ca corpul unei reptile ingrozitoare.

Dece să ţi-le mai spun? Le ştii tu clipele acestea, clipe ce sdrobesc, îneacă în mocirlă fericirea la care te aşteptai.

Îngrozitor! Cum pot fi ei, aceia care zic că te iubesc, omorâtorii fericirei tele? Mi-a omorât-o, mi-a sdrobit-o, omorându-mă şi pe mine şi viaţa mea întreagă; dar a pierdut şi inima mea, care cu puţin mai înainte fusese a lui.

Îmi era scârbă. Îmi venea să mă scol şi să fug, dar am rămas. Ce puteam face?

Lucrul acesta s'a repetat în fiecare noapte. Când vedeam umbrele înserării îmi venea să înebunesc de scârbă şi de groază. Şi într'o noapte am încuiat uşa. De atunci m'a

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

părăsit, plecând aiurea ca să-şi poată stîmpăra setea patimii lui animalice.

Am rămas singură fără doruri, fără iluzii. Pustie!

Dar încet încet, în orele de singurătate am început a aduna iluziile sfărâmate, visele risipite şi din rămăşiţele lor am întruchipat din nou iubirea frumoasă ca o floare de crin.

Dar crinul era pătat: pete de rugină, lăsate de jertfa cea dintâi pătau albeaţa strălucitoare de odinioară. Curăţia se pierduse, se ruginise în noaptea nupţială, în nopţile de orgie sexuală.

Dar am clădit iubirea din sânge şi am scăldat-o cu o bae de lacrimi şi un crin plăpând şi palid a crescut în grădina speranţelor mele.

Şi într'o zi a venit Arin. Mă iubea.

Şi încet încet, mi-a vorbit în şoapte de iubirea lui, iubire care o doream. Am şters rugina crinului, am scos petele murdare ale iubirii şi am clădit-o curată ca în ziua cea dintâi.

Ce clipe frumoase am petrecut cu el la gura sobii, în lungile nopţi de iarnă, când Florică nu era acasă! Clipe fericite! Încet îmi lua mâna şi mi-o săruta, privindu-mă galeş în ochi. Mă vroia aşa cum eram.

A venit primăvara şi m'am hotărât să plec cu Arin. Când vei primi scrisoarea aceasta care-ţi spune suferinţele şi bucuriile mele de până acum, noi vom fi departe călătorind spre Veneţia. Acolo ne vom plimba iubirea în gondolele legănate de ape sub cerul albastru al Italiei.

Italia! Ţara fericirii, ţara unde voiu închega din dor nou, iubirea.

Acolo vom fi fericiţi! Cu gândul acesta m'am dus Annie; m'am dus să găsesc fericirea.

Tu ce zici? Am făcut bine? Eu cred că da!..

Cred că în curând ne vom vedea şi ne vom strânge cu drag la piept, topindu-ne fericirea sau durerea într'un potop de lacrimi.

Castanii vor înflori! E primăvara iubirii şi eu departe plutind pe aripile dorului, cu Arin lângă mine, voiu gusta din cupa iubirii şi a fericirii.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistasalvania.ro/mon1901-1932

Nu mă certa Annie, nu-mi zice nimic. Iubirea întotdeauna învinge, şi vei face şi tu tot ca mine, Annia mea dragă, scumpa mea prietenă.

Liana.

XV

Anniei,
Puiu...

2 Iunie 192...

Am plecat departe: la Constanţa pe malul mării. Nu mai puteam rămâne aici; iarna mă ucisese. Credeam că nu are să se mai facă primăvară, că soarele n'are să mai iasă din nori, că pământul are să se prăvale în spaţiu şi eu am să mor, să mă cufund în veşnicia vremilor, ce niciodată nu le voiu cunoaşte, nu le voiu putea privi cu ochii plini de vraja unui dor care se naşte din seva primăverii.

Dorul mă inundă şi-mi copleşeşte sufletul ca valurile unui şuvoi răsvrătit. Mă doare inima. E plină iar de dorul de a te vedea, dor ce a venit pe aripile vântului de primăvară şi a intrat în sufletul meu, sălbatic, nebunatic, cu prima rază de soare ce a străbătut imensul îngheţat.

Şi am plecat la mare. Aici e fericirea, aici te aştept să vii, să răsari din valurile ca peruzeaua, să te naşti din spuma mării şi să te cobori la mine pe undele poleite de razele lunii, care se reflectă în adâncuri de ape liniştite.

Mă aşez pe o bancă şi-mi pierd privirile pe întinsul albastru al cerului mării, mângâiat de vântul verii cu soarele un glob de foc şi mă gândesc la timpuri legendare.

Marea mă renaşte, dă sufletului meu senzaţii noui, nedefinite, ca ciclul de idei ce se învârteşte în jurul unui punct din spaţiu străveziu, albastru.

...Noaptea aceasta am petrecut-o pe mare.

Stam privind marea. Valurile creţe, cu o undă de spumă, se rostogoleau pierzându-se la picioarele mele, înconjurând o pietricică, cum gândurile mele cari pornesc în stoluri, se sfarmă înconjurând punctul neperceptibil al su-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

fletului tău îndurerat şi-l înconjoară încet, înăbuşindu-i, pentru o clipă strălucirea diamantie a dorului sihastru, strein de exaltarea iubirii. Şi apoi se retrag din nou în marea de doruri, lăsându-te singură pe prundul nisipos, ud de lacrimile iubirii.

Am luat o barcă şi m'am pierdut, legănat de valuri, în umbra albăstrie ce se lăsase între cer şi mare. Spre răsărit cerul se albea şi din mare isvorau raze purpurii...

— Ese luna, mi-a spus barcagiul.

— Ese luna, am repetat eu ca o şoaptă de vânt pierdută printre castanii ce-şi scuturau floarea...

Şi şoapta s'a cufundat în valuri, a înghiţit-o adâncul ca o şoaptă de dor pierdută într'un sărut ameţitor.

Sus, în nesfârşitul albastru al cerului o limbă mică, un nor cenuşiu-alb, se mişca încet deştrămându-se în şuviţe tremurate ; şi acolo departe, cine ştie unde, sclipesc stelele, ca picături de rouă pe petalele unei flori ca peruzeaua. Diamantele cereşti se reflectau în mare, se pierdeau în adâncuri de ape cum ochii tăi se adânceau în valurile amare ale iubirii tainice ce-ţi nutreau gândul când încă nu te cunoşteam.

Pluteam încet pe faţa mării liniştite, legănat uşor. Barcagiul ridicase lopeţile, după care picurau stropi strălucitori de apă, în cari se resfrângeau razele lunii ce scosese o margine subţire a discului auriu din ape. O clipă doar se formau pe marginile lopeţii şi apoi cădeau, pierzân-luse în nesfârşitul de ape din care se născuseră; o clipă, o infinit de mică clipă, din veşnicie şi mama care le născuse le cerea la sânul ei.

Mă gândeam la noi, cei născuţi din pământ! Trecem o clipă doar prin lungul şir de clipe al vremii, care nu a început şi nu se va sfârşi niciodată şi apoi ne cere iar pământul. Ne cheamă şi plecăm !

Pământ suntem, pământ!

Dar eu nu sunt pământ. O simt căci marea mă cere, mă cheamă cu glas duios, ademenitor.

Mă cheamă marea ! Sufletul îmi e născut din ea, din ape răsvrătite şi de aceia mă cheamă marea.

Briza care adie, scăldându-şi apele de safir în undele

Muzeul Digital al Romanului Românesc
romanulvanea.ro/mdrr1901-1932

albastre-verzi ca şi speranţa unui suflet înfrânt de doruri, îmi aduce chemarea.

— Vino, vino la noi, în adâncuri e pace, e linişte.

Era linişte în adâncuri, căci «glasul veşniciei» mi-o spunea şi eu îl credeam.

M'am ridicat în sus ; voiam să săr în unde, să mă cufund în întuneric de ape, spre fundul liniştit, cu păduri de mărgean.

Acolo era pace. Zâmbeam ! Pe buze îmi rătăcea zâmbetul cel din urmă, zâmbetul pierzării.

Eram gata ; dar luna eşise mare, ca o frumte de virgină, scăldată cu un potop de raze aurii mare din care se născuse şi întinsul fumuriu se lumină şi apele murmurară duios, increţindu-se în unde tremurate : marea cânta. Un glas de vraje, un dor nemărginit se ridica din murmurul ce venea din adâncurile în care-mi pierdusem privirile alături de stelele cerului.

Din ape se ridicau sirenele, chemându-mă la ele; dar m'am gândit la tine. O clipă, o singură clipă şi glasul meu te a învăluit şi te-a văzut frumoasă ca niciuna.

Ştiam că vei fi a mea şi nu trebuia să mor.

Te-am strigat pe tine şi glasul sirenelor a tăcut; iar marea mi s'a părut un abis fără fund, un haos de întuneric, un colţ din Universul pustiu, lipsit de sori. Zâmbetul mi-a pierit dupe buze şi din ochi mi-au isvorît două lacrimi, în cari se resfrângeau toate regretele vieţii...

Au alunecat pe obraz şi s'au scurs în mare: în mare s'au pierdut cele dintâi lacrimi isvorîte din jalea de a pierde viaţa. Voiam să trăesc să fi a mea.

M'am aşezat pe barcă şi am spus barcagiului ca să lopăteze spre ţărm.

Lopeţile s'au lăsat în ape şi apele au tremurat.

Luna se ridicase deasupra mării şi ne privea zâmbind. Şi am văzut o barcă venind spre noi. Cine o fi ?

Se clătina alene, dusă de voinţa barcagiului spre larg. Venea pe o cale de raze ţesută de lună pe întinsul mării. Părea că e dorul care pluteşte pe marea iluziilor mânat de briza speranţei.

Şi în ea era într'adevăr dor. Doi îndrăgostiţi îşi cântau iubirea în parcul liniştitei mări strânşi într'o copae cât

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

inima unui copil. El îi cuprinsese cu mâna mijlocul şi ea plecase capul, cu ochii pe jumătate închişi pe umărul lui, ascultând murmurul apelor cari se revărsau în urma bărcii spumegând.

M'am simţit sdrobit de fericirea care o vedeam în jurul meu, fericire ce se rostogolea ca talazurile mării, izbind pereţii şubrezi ai sufletului meu, barcă rătăcitoare pe întinsuri pustii de mări necunoscute. Plutea în van sufletul meu, plutea la întâmplare, fără ţintă, fără speranţa că va vedea ţărmul făgăduit.

Dar un far străluci înaintea sufletului meu: Erai tu, Annia mea dragă. Şi jalea m'a cuprins. Vasul de lut care se legănase pe valurile emoţiei, smulsă din clipa fericirei ce o aşteptam să vină, era sdrobit, istovit, gata să se sfarâme să se piardă în nesfârşita mare de bucurii.

...Şi când am ajuns la mal, am sărit din barcă şi m'am trântit, pe nisipul încă cald, Şi l-am luat în mâini şi l-am lăsat să cadă.

Nisipul şoptea numele tău şi eu îi şopteam că tu nu ai să vii niciodată.

Genele se lăsau greoae, somnul fâlfâia în jurul meu ca o pasăre obosită, venită de dincolo de marea gândurilor şi am adormit gândind la tine, aşteptându-te să vii la marea albastră, la marea fericirei ce ţi-o voiu întinde din dorurile mele ; şi cu o barcă de argint, sufletul meu, te voiu plimba sub răsărit de zori, sub farmec de lumină, isvorâtă din soarele iubirii, ce răsare din marea verzue a speranţei, pe întinsul dorului meu; iar vântul gândurilor mele îţi va cânta un cântec de dor, ce l-am smuls vântutului de primăvară când venea din Indii, ţara lianelor împletite şi a lotuşilor de argint.

...Şi atunci vei fi a mea, a mea pentru vecie şi dacă tu vei vrea ne vom cufunda în mare, în marea fericirii...

Puiu

XVI

Nu se mai putea...

Sta întinsă pe dormeza căptuşită cu mătase roză, cu capul răzimat în mână, cu ochii stinşi şi se gândea la Puiu. Gândurile ei sburau departe, cu repeziciunea fulge-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
romaniantransilvaneano/mdrr1901-1932

rului, şi se opreau la Constanţa pe malul mării, uude găsea pe Puiu, învăluindu-l într'o mantie de dorinţi aprinse.

Nu se mai putea. Trebuia să plece, să sa ducă. Glasul necunoscut al iubirii venea adus de vânt, se prăvălea sălbatic pe fereastra larg deschisă şi o învăluia cu şoapte aprinse, chemând-o.

Nu mai putea rămâne. Dorul era năprasnic, glasul prea adamenitor.

La mare! Ce fericită va fi acolo cu el, numai cu el!

O bătae în uşe: un servitor intră aducând o scrisoare, un plic mic roz, parfumat.

— O scrisoare pentru doamna!

Şi se retrase.

O luă repede, o rupse cu nerăbdare şi fără să vrea îşi aruncă ochii jos.

— Dela Liana. Sărmana! «Nu mă certa Annie, nu-mi zice nimic».

Zâmbi amar. De ce ar certa-o? Ştia că are să fie aşa cum fusese şi cu ea.

In sufletul Anniei era aceiaşi hotărâre: să plece, să se ducă acolo unde o chema iubirea şi va fi a lui chiar cu preţul pierzării.

Nu se mai putea. Va muri mai bine, se va prăvăli în neant, în întunericul veşniciei, decât să renunţe la clipa de fericire care o aştepta acolo, departe, la mare.

Sărman suflet omenesc! Cine poate să te înţeleagă? Biata Liana! Iluzii pierdute, vise spulberate, iubire înmormântată în pământul rece al căsătoriei. Când iubeşti întâi, înfloresc castanii sufletului, când te căsătoreşti se scutură şi iubirea piere, sboară pe aripi de vânt, pierzându-se în zările din cari a culeş-o pentru o clipă un sărman suflet omenesc.

Bine a făcut Liana. Cât timp trăim trebuie să sorbim până la fund cupa pasiunii. Iubirea sfarmă lanţurile căsătoriei şi te naşti din nou, luând un alt suflet; numai corpul rămâne acelaş.

Un moment rămase pe gânduri cu ochii pierduţi pe fereastră afară. Căuta un punct de razim; şi nu găsi nici unul. Singurul era iubirea pe care o purta în suflet: un

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

punct mic, infinit de mic, neperceptibil aproape ; dar care strălucea ca luceafărul înserării.

Se hotări. Își aruncă ochii spre pendulul din perete care batea monoton și nepăsător orele, măsurând cu răbdare timpul. Erau orele două. Avea timp.

Sări în sus și punându-și mâinile după cap se privi în oglindă : era tot frumoasă.

Sună.

— Maria, valiza mea și automobilul.

— Unde se duce Doamna?

— La Constanța.

Repede se apucă să se îmbrace. Își puse o rochie albă și-și atârnă la piept un trandafir mare învoalt și alb ca gândurile unei fecioare.

Puiu o aștepta, Puiu, dragul ei...

...Se aruncă în automobil și mașina porni lăsând în urmă nori de fum și praf. Se cufundă în pernele moi și neavând ce face, luă trandafirul și se apucă să smulgă una câte una petalele albe, catifelate; și petalele sburau rămânând în urmă, pierdute în norul de praf și fum.

— Iluziile lui Puiu, petale de trandafir alb.

Zâmbi. Zâmbea iubirii care o aștepta pe malul mării.

...Și mașina sbura ca un gând de dragoste.

Ce dor îi era de Puiu și de mare. Marea ! cu adâncuri necunoscute, cu farmece, cu sărutări de ape duse de vânt și Puiu cu noianuri de iubire pe buzele tremurate de patimi mute.

Puiu și marea !...

Departe în zare se ridica aburul Dunării, ca regretul unei fecioare care a fost sărutată pe ascuns. Câte iubiri nu ascund valurile Dunării, în adâncurile ei liniștite: Simu Baltag, omul cu ochii de foc, Maria, frumoasa domniță a Chiajnei, și câte...

Și mașina mergea mereu. Aproape, tot mai aproape, cu gândul care sbura înainte la Puiu care o aștepta.

Puiu ! Va fi a lui pentru totdeauna. Se vor cufunda în undele iubirii, ca stelele în adâncuri de mare, se vor sdrobi, vor jertfi totul pentru clipa de dragoste ce o vor trăi. Dorurile, cari se strânseseră picătură cu picătură dealungul zilelor de restriște, aveau să se reverse ca un torent, luând,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr1901 1932

dărâmând totul din cale, înecând inimile și sufletele lor, dându-le senzații noi, necunoscute.

Valuri cristaline de iubire, ca isvorul ce țâșnește dintr'o stâncă spânzurată pe marginea unei prăpăstii, vor fi noptile lor și stropii apelor se vor juca în aer, se vor umple de sclânteerea argintie a razelor de soare și apoi vor pieri în întunericul din vale.

Stropii cristalini, sufletul ei cristalizat în iubire se va cufunda apoi în întunericul de apoi. Va muri. Dece să mai trăiască în urma iubirii? Trandafirul moare dacă-i sdrobești petalele catifelate, căci nu mai poate supraviețui podoabei pierdute.

Tot astfel sufletul nu poate trăi fără iubire și acum iubirea se va stinge, va pieri căci va fi a lui, go lă, cu corpul ; iubirea nu cere decât curăție de suflet, de gând, de vise.

O noapte de dragoste va da lui Puiu, o noapte de dragoste nebună, pierdută în exaltarea simțurilor în fierberea sângelui și apoi va veni din nou.

Unde? La Meglea, unde va muri...

...Rămășițele trandafirului îi căzură din mână, sburară în vânt și se pierdură în praful depe drum: iubirea ei goală de iluzii, săracă de vise în praful murdar al patimilor.

Și mașina sbura nebună ca și gândul ei.

Amanta lui Puiu! Amantă! Se cutremură de spaimă. Ce grozăvie e ca să-ți pierzi singurul bun, iubirea, pentru o poftă animalică, brutală.

Goală!

Mașina își încetini mersul.

— Unde oprim?

Tresări. Constanța se arătă privirilor ei părând născută din mare și aruncată pe țărm.

— Hotel Carol.

Intrară în oraș. Pe străzi lume multă.

— Oprește.

— Doamnă!

Și șoferul deschise portița automobilului.

— Mâine dimineață să fii gata; plecăm înapoi.

Sări jos și fără a mai privi în jur se îndreptă spre port: acolo trebuia să fie Puiu, pe malul mării.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Când ajunse lângă mare se opri și privi cu dragoste întinsul nesfârșit de ape din care se ridicau umbrele albăstrii ale înserării.

— Ce frumoasă e marea! șopti Annie mușcându și buzele.

Nu-i venea să plece. Sta privind cu drag undele albastre ce se isbeau de țărm, spărgându se la picioarele ei.

Marea și Puiu! Amândoi se contopiră într'un tot, într'o ființă duioasă, plină de drăgălășenii infinite. Și își aduse aminte de scrisoarea lui Puiu: «dacă tu vei vrea ne vom cufunda în mare, în marea fericirii».

— Puiu!

— Annia!

Și se prăbușiră unul în brațele altuia ca două sfere scăpate din lanțurile gravității universale.

— Ai venit Annie! Știam că ai să vii. Cedor îmi era de de tine!

— Am venit, să mergem, să sfârșim. Numai o noapte avem să ne iubim, numai o noapte...

— Numai o noapte? Numai una singură?

— Da, numai una. Să ne grăbim. Umbrele înserării se lasă și în curând se vor ivi zorile. Timpul trece repede când ești fericit.

— Annie, dece numai o noapte? Dece? Rămâi mai mult Annie, rămâi mai mult!

— Să mergem Puiule, să mergem. Numai o noapte, numai una! Să mergem...

Și au plecat în oraș.

Deodată în calea lor, văzură, înălțându-se măreață, mândră statuia lui Ovidiu.

— Ovidiu! șopti Annia, poet sublim, cu sufletul învăluit numai în iubire. Ars amatoria! Ai cântat iubirea din care cauză ai fost smuls de lângă ea și dus departe.

Ovidiu, repetă ea, dece nu am trăit în timpul tău! Te-ași fi însoțit în exil, împărțind cu tine viața amară ce ți-a dat-o iubirea pe care numai tu ai cunoscut-o. Toți o călcau în picioare, transformând-o în patimi sexuale, numai tu ai ridicat-o pe aripele cerescului tău vers.

Ce nefericit ai fost! Te-au exilat aici, în pustiuri ne-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

mărginite ca să priveşti marea fără de corăbii. Suflet chinuit!

— Să mergem Annie!

— Ovidiu, martirul iubirii, lasă mă să-l văd!

...Şi târziu de tot se smulse de lângă statue. Voia să-l cunoască atunci când îl va întâlni, căci în curând va fi în neant.

...Când au ajuns la hotel înoptase. O noapte tristă şi rece ca sufletul unui părăsit se lăsase peste pământ şi mare. Departe, undeva, norii se rostogoleau negri străbătuţi de fulgere.

— Cea din urmă noapte! Iadurile îşi deschid porţile, gata să mă înghiţă.

— Annie dragă, ce ai?

— Nimic. Mai repede, noaptea e scurtă. Să sorbim cupa iubirii până la fund. Repede Puiule să începem să cântăm cel din urmă cântec al iubirii. Mai repede..

Şi desfăcând copcile, rochia se prăvăli în valuri la picioarele ei. Rămăsese pe jumătate goală.

Puiu trântit pe o canapea o privea sălbatic, cu ochii sclipitori, plini de plăceri nebănuite în sufletul acestui Titan al iubirii.

— Ce frumoasă eşti!

— Priveşte-mă Puiule, şi mă vezi ce frumoasă sunt goală. Aşa m'ai vrut...

Şi o clipă rămase în picioare în faţa lui, apoi se aruncă în pat, tremurând de groază şi plăcere.

— Haide Puiule! mai repede. Ce mai aştepţi...

Puiu se ridică încet şi prăbuşindu-se în pat, o cuprinse în braţe, rostogolindu-se amândoi, formând un corp, sorbind cu nesaţiu din cupa plăcerilor; iar afară, furtuna care isbucnise, vâjia năprasnic, sguduind sinistru geamurile camerii...

XVII

După trei luni...

Nu plecase. In zorii zilei când şoferul bătuse la uşe, îi răspunsese:

— Du-te, eu nu merg.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Lui Domnu ce-i spun?
— Spune-i ce vei vrea!
Şi rămăsese.

De atunci au trecut două luni. Ce o ţinuse aici? Un lanţ tainic care o lega de Puiu, de viaţa care începuseră să o ducă împreună. Iubirea nu mai avea glas, nu mai vorbea. Obişnuinţa îi luase locul. Necunoscutul dispăruse, vălul fermecat se destrămase chiar din cea dintâi noapte. Căutau ca să se înşele unul pe altul; dar nu puteau. Plictiseala se adâncise în cutele sufletelor lor şi nu trăiau de cât din amintirea zilelor ce au fost.

Venise toamna şi ei erau tot împreună. Un vânt rece începuse să sufle scuturând frunzele cari tremurau înghetate, dând în galben-ruginiu. Pasările stoluri, stoluri sburau sub cerul mort, acoperit cu nori ca de leşie, ciripind trist, ţipând jalnic. Se duceau ca un stol de gânduri amare spre ţinuturi necunoscute, unde sperau să întâlnească ţinuturi cu veri lungi, fără de sfârşit.

La Constanţa nu mai rămăsese nimeni şi au plecat şi ei. S'au dus la Săveni, la Puiu, într'un sat de munte, pierdut între păduri bătrâne.

Singuri aici, au căutat ca să-şi făurească ultimile iluzii într'o viaţă casnică, liniştită; dar nici aceasta nu putea dura mult, odată ce lanţul inimilor se destrămase şi lanţul căsătoriei lipsind, căutară să se despartă să'şi croiască alte drumuri, cari poate nu se vor mai întâlni niciodată.

...Era într'o seară pe la începutul lui Octombrie. Ploua. Cerul era acoperit cu nori fumurii, din care se cernea o ploae măruntă şi rece. Un frig care te îngheţa se lăsase în cameră şi Annie lângă masă, căutând să citească tremura.

— Să facem focul, Annie?
— Cum vrei...

A strigat servitoarea şi i-a poruncit să facă focul; dar vântul care sufla afară, aducând ploaia în geam, a întors fumul pe coş şi Puiu a deschis fereastra.

O tristeţă adâncă se lăsase pe sufletul lui ce-l simţia încătuşat, strâns în ghiarele unei dureri necunoscute. Şi şi-a rezimat coatele de marginea ferestrii, adâncindu-şi privirile în marea de lumină cenuşie care se aşternuse peste

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaransilvania.ro/mdrr1901-1932

sat. Asculta sgomotul care-l făceau picuri de ploae căzând pe frunzele uscate, în murmurul cărora descifra povestea vieții lui triste, fără de noroc.

Iubise pe Annia — o rază de lumină care inundase, îmbălsămase inima și sufletul lui tânăr, visător — o iubise cu patimă, cu ardoare, de credea că are să moară de dor și de iubire.

Dar acum? Acuma când era a lui? Se simțea trist, mai trist de cum fusese atunci când nu o avea. Iubise în ea nu femeea, ci idealul ce și-l crease în ziua când o întâlnise, când sufletul îi era plin de dorul iubirii, de vise și de iluzii, și dorise să o aibe, să fie toată a lui, numai a lui; nu corpul ci sufletul acela în care credea că are să găsească comori de fericire.

Acum o avea. Oare sufletul mai era al lui? Cum plecase dela cel dintâi, putea pleca și dela el. Vălul de raze aurii cu care se înconjuraseră unul pe altul, raze țesute din vise și din iluzii se risipise, se spulberase în vântul realității. Femeie ca oricare alta.

Și stropii de ploaie cari cădeau îi repetau: „Femeie ca oricare alta!"

— Puiule, închide fereastra. Mi-e frig.

Se smulse din noianul gândurilor negre în care se afundase ca piatra ce se cufundă în adâncul unui lac turbure și închizând fereastra se așeză la gura sobii, în care ardea un foc vesel, răspândind o căldură dulce, moleșitoare. Își îngropă capul în mâini, își ascunse degetele în buclele de păr ce-i cădeau în valuri neregulate pe fruntea palidă și cu privirile în flacările vii și strălucitoare, rămase gândind.

La ce se gândea? La nimic și totuși se gândea la ceva.

Annie lăsă cartea, îl privi câteva clipe și apoi apropiindu-se de ei, îi puse mâna pe umăr, zicând:

— Puiule, ce ai Puiule? Ce gânduri te muncesc?

— N'am nimic Annie!

— Tu suferi, Puiule!

— Nu...

— Ba da, suferi și mie nu vrei să-mi spui. Spune-mi Puiule suferințele tele, le vom împărți amândoi și vei suferi mai puțin.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaramuri.ro/mdrr/1901-1932

— Nu am nimic. Ţi-am spus. Lasă-mă în pace.

— Puiule, Puiule, tu nu mă mai iubeşti! O văd, o simt...

Ştia şi el, simţia că nu o mai iubeşte ; dar auzind lucrul acesta din gura celei care nu trebuia să-l ştie, i se păru aşa de monstruos, aşa de grozav, încât inima i se strânse de durere şi întorcând capul spre Annia, o privi cu dragoste, surâzând:

— Nu Annie, te iubesc încă, te iubesc scumpa mea dragă.

O trase uşor pe genunchi şi plecându-i capul la pieptul său, o sărută pe ochi, pe buze. Pusese în săruturile acestea tot focul iubirii care o mai simţea pentru Annia ; dar ele erau reci, lipsite de ardoarea săruturilor de iubire neprihănită.

— Ce copilă eşti Annie!

— Nu Puiule, nu sunt copilă! Faţa îmi e încă tânără, dar sufletul bătrân. Suferinţele prin care am trecut m'au învăţat multe!

— Lasă Annie gândurile negre. De ce să ne turburăm liniştea şi fericirea cu bănueli neîntemeiate, trase din prezumpţi oarbe...

— Le las, sau mai bine zis caut să le las , dar ideea că tu nu mă mai iubeşti persistă, înfigându-se ca un cui înroşit în foc, în creerul meu turburat de teamă. Şi-ţi spun Puiule: eu nu voiu mai putea supravieţui iubirii. Atunci când mă voiu convinge pe deplin că nu mă mai iubeşti, voiu muri. Ţi-am spus-o mereu şi ţi-o repet: voiu muri...

Puiu voi să zică ceva; dar o bătae în uşe îl opri:

— Intră!

O damă voalată intră.

— Bună-seara, veşnicilor îndrăgostiţi!

Şi ridicându-şi vălul îi privi râzând.

— Liana! strigă Annie, ridicându-se şi îmbraţişându-şi cu dragoste prietena.

— Da, eu Annie, eu care am fost pierdută în lumea iubirei şi acum m'am regăsit. Reviu; dar mult mai tristă de cum am plecat. Nu este aşa că astăseară mă primiţi ca să rămân la voi? Şi vă voiu spune cum de se face că odată cu venirea toamnei să viu şi eu...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistasilvania.ro/mdrr1901-1932

Își desbrăcă paltonul, își scoase mănușile și pălăria și trăgând un scaun lângă sobă continuă:

— Când am sosit în oraș am întrebat de voi și mi s'a spus că sunteți aici la Săveni. Știți cine mi-a spus? Stelian. L'am întâlnit eri pe stradă. Se plimba alene, cu capul plecat puțin în jos, cu un trandafir veștejit în mână. Când l'am zărit:

— Stelian!

— Liana!

Ne-am strâns mâinile ca doi prieteni buni.

— Unde mergi, Steliane?

— La întâmplare! Rătăcesc într'o lume, care mă plictisește!

— Puiu și Annia ce mai fac?

— Sunt la Săveni. Zilele acestea mă duc și eu pela ei. Am luat trenul și am venit la voi. Bine că vă găsesc sănătoși. Tot îndrăgostiți?

— Tot, răspunse Annie, întorcând fără să vrea capul spre Puiu, care sta trist, cu ochii închiși; dar tu?

— Eu m'am vindecat de iubire. Mi-am pierdut orice iluzie despre fericirea care ne-o poate da. Sunt sătulă. Toți sunt la fel: nu doresc decât grațiile, dar mai ales corpurile noastre.

— Și Arin?

— La fel. La început credeam că mă iubește, că am găsit în el idealul meu de iubire; dar m'am înșelat.

— Cum ai plecat? Ce-ai făcut cât timp ai stat cu el?

— Nu ți-am scris?

Annie făcu din cap un gest negativ.

— Ei bine, să-ți spun. Povestea e scurtă și fără interes. Știi că ți-am scris că Florică mă părăsise cu totul. Nu era mulțumit numai cu mine. Una singură îl plictisea și totdeodată nu-i mulțumea orgoliul de cuceritor și de aceea a plecat aiurea ca să se distreze, ca să omoară timpul, cum zicea el, când îl întrebam unde a fost. Am căutat ca să mă consolez, cum se zice în jargonul cuceritorilor de saloane, și nu am găsit pe nimeni mai bun pentru aceasta decât pe Arin. Era prieten cu Florică și venea în fiecare zi pe la noi. A început să-mi vorbească de iubire și încetul cu încetul l-am iubit și eu. Ne-am hotărât ca să

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

fugim amândoi. Unde? La Veneția. Și într'o zi din Aprilie am plecat cu simplonul spre Veneția.

Credeam că mă iubește cu adevărat. Câteva zile nu s'a deslipit de lângă mine; plimbări cu gondola, vizite la muzeuri și câte altele; iar nopțile ne erau rai.

— Ce mult m'am înșelat!

Într'o zi l'am văzut citind: «Minciunile convenționale» de Max Nordau...

Și isbucni în râs, apoi așezându-se pa scaun continuă:

— El a deschis cartea și mi-a citit:

«Amorul e marele regulator al vieții speciei, forța care împinge la funcționarea acestei specii și care caută ca să împiedice ruina ei fizică. Amorul este instinctul unei ființe care recunoaște că trebue să formeze o pereche cu o ființă determinată de celălalt sex, pentru ca bunele sale calități să crească, cele rele să scadă, ca tipul ei să rămână intact sau să se perfecționeze în urmașii săi».

— Tu tot așa crezi? l-am întrebat eu.

— Sigur că da, mi-a răspuns el ironic.

— Ei bine, eu nu cred așa. Eu cred că amorul e un ideal care leagă sufletește două ființe cu un lanț.

— Lasă filosofia aceasta culeasă de prin romanele lui Balzac și Maupassant și ascultă ce spune mai departe:

«Persoana care iubește, sau distruge cu violență căsătoria, ori luptă ca să-și înăbușe iubirea, jertfindu-și fericirea vieții, ori își înșeală perechea și devine adulteră. Naturile vulgare merg deadreptul la acest din urmă mijloc; naturile alese au să îndure toate amărăciunile răsvrătirii împotriva prejudecăților lumii și a luptei dintre patimă și datorie».

A vrut ca să mai citească ceva; dar n'am mai ascultat. Înțelesesem: mă punea printre naturile vulgare. cari caută adulterul, din cauză că nu pot suferi căsătoria și m'am hotărât ca să-l părăsesc. Nu mai puteam rămâne lângă omul care nu mă iubise și nu dorise decât corpul meu și am plecat singură, lăsându-l acolo.

În el îmi concretizasem toată dorința mea de iubire, pe el îl înconjurasem cu cele mai frumoase iluzii; dar el m'a înșelat! Acuma totul s'a sfârșit. Sufletul a amorțit în mine instinctul iubirii a murit și din toate am înțeles că toți

Muzeul Digital al Romanului Românesc
muzeuldigitalalromanului.ro/mdrr1901-1932

bărbații sunt la fel. Cred că nu voiu mai iubi niciodată!

Își puse mâinile pe genunchi, își cufundă privirile în flăcările focului, și repetă șoptind:

— Niciodată!...

. . . . . .

Zilele treceau. Ei căutau să ducă înainte viața în comun. Știau că și aceasta va avea un sfârșit; dar când? Nu știau precis. Așteptau cu răbdare ziua care va aduce ultimul deznodământ.

Și cum timpul trece, zilele vin, nu întârzie să sosească și cea din urmă.

...La câteva zile după plecarea Lianei, îi vizitase Stelian. Era trist și desolat, ca unul care dorește ceva și știe că dorința aceia nu se va realiza niciodată.

El observă răceala dintre Puiu și Annie. Pricepu că traiul lor împreună nu are să mai dureze mult, de aceia luă pe Puiu deoparte și îi zise:

— Puiule, ce vrei să faci!

— Ce?

— Tu cauți să te desparți de Annia. Nu o mai iubești!

— De unde știi?

— Văd din mișcările vieții voastre că sunteți plictisiți unul de altul, sau mai bine zis, inima mi-o spune.

— Iubești și acum pe Annie?

— Da, o iubesc cu aceiași patimă ca în ziua când am cunoscut-o și deaceea nu voesc să o văd nefericită.

— Dacă crezi că eu nu o mai pot face fericită, ia-o tu și dă-i fericirea pe care eu nu i-o mai pot da. Ce mai aștepți! Poate vrea și ea.

— Puiule, Puiule, ce spui tu? Cum se poate una ca aceasta?!

— Te rog să nu mă mai plictisești cu sfaturile tele. Ți-am spus: Vrei? ia-o!

Și Stelian a plecat cu inima sdrobită, cu sufletul apăsat de o presimțire neagră.

...In seara zilei aceștia o ceartă, cea dintâi, se stârni între Puiu și Annia, dintr'un lucru de nimic.

Annie citea, trântită alene în pat. Deodată ridică capul și privind spre Puiu, care sta la foc, îi zise:

— O! Ce dor îmi e de crizanteme!

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Ce copilărie! Crizanteme, aici?

— O! numai o floare de aşi avea, ce fericită aşi fi! Mi-e dor de flori!

— Eşti nebună Annie, zău eşti nebună! De unde vrei să-ţi dau crizanteme?

— Puiule, Puiule, ce rău eşti!

— Dece sunt rău?

— Pentru că nu mă mai iubeşti!

— Că nu te mai iubesc! M'ai plictisit cu vorbele acestea. Mi-le toci toată ziua în cap. Dacă crezi că eu nu te mai iubesc, dece nu te duci la acela care crezi că te iubeşte. Uite Stelian te aşteaptă. Te va primi cu braţele deschise. Dute... Poţi pleca...

Şi eşi trântind uşa.

— Da, mă voiu duce, zise Annie, în timp ce lacrimile îi curgeau şiroae; dar nu la Stelian... Acuma sunt sigură că iubirea a murit şi nu-mi rămâne decât să mor şi eu...

Lovitura fusese grozavă. Se hotărî: va pleca dimineaţă.

...Puiu s'a întors târziu, cu capul gol, ud, tremurând de frig. Ochii îi sclipeau de furie şi dinţii se strângeau trosnind. S'a culcat fără să zică nimic şi încurând a adormit.

...Dimineaţa ea s'a sculat încet din pat, s'a îmbrăcat repede şi cu toate că ploua, a plecat la gară.

Când Puiu s'a deşteptat nu a mai găsit-o lângă el. A strigat-o, a întrebat servitoarea: nimeni nu ştia de ea. Atunci a înţeles că a plecat. Inima îl durea, sufletul i se frângea de durere. Nu ştim să preţuim un lucru decât atunci când nu-l mai avem.

— O! Doamne ce-am făcut! Mi-am sdrobit iar fericirea pe care nu o voiu mai întâlni niciodată!

XVIII

Lui Puiu,
Annia...

7 Octombrie 192..

Puiule, Puiule, iubitul meu, iartă-mă că te-am înşelat şi am plecat de lângă tine fără să-mi iau rămas bun. Venea iarna iubirii şi trebuia să mor şi am voit ca să mă duc

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

departe de cel ce mi-a fost mai drag decât bătăile inimii mele, decât viața mea întreagă,

Și am plecat căci voiam să mor.

Acuma sunt aici, acasă la Meglea, unde trebue să mor departe de tine.

Voiam să mor de mult, acolo în locul unde mi-am petrecut cele mai frumoase clipe ale vieții mele, să mor lângă mare; dar nu s'a putut. Ți-aduci aminte când într'o zi am căutat ca să te fac să pleci? Dar tu nu ai voit, căci nu puteai să te despărți nicio clipă de aceia pe care credeai că o iubești încă.

De atunci voiam să mor; dar nu voiam ca tu să mă vezi murind. Doream ca să pun un văl între tine și mine în clipa morții mele, căci trebuia să mor, da, trebuia. Nu mai puteam supraviețui iubirii, nu puteam suporta viața plină de minciună care o duceam.

Zilele se scurgeau și iubirea murea cu fiecare clipă. Se scurgea grăbită din sufletile noastre odată cu vremea care alerga ca să se cufunde în haosul vremurilor cari au fost.

Simțiam, sufletul mi-o spunea că nu mă mai iubeai, cum mă iubeai atunci de mult, când nu eram a ta.

Intr'o zi am văzut lămurit că iubirea s'a stins. Ne plimbam pe malul mării, gânditori, privind depărtările ce se scăldau într'un frumos apus de soare. Pe stânca pe care ne-am petrecut cele mai frumoase ore din șirul clipelor smulse iubirii noastre, stau doi îndrăgostiți. Se iubeau nebuni. El îi cuprinsese mijlocul, o înlănțuise cu brațele, cum edera înlănțue stejarul și ea își plecase capul la pieptul lui, privindu-l fermecată.

S'au sărutat aprins, și-au pierdut buzele în cel mai pătimaș sărut ce l-am văzut vreodată. Tu ai îngălbenit te-ai clătinat să cazi. Regretul zilelor ce-au fost, te cuprinsese. Eu nu mai eram zâna gândurilor tele, zâna ce ți-am parfumat cu zâmbetul meu cele dintâi iluzii: îți eram amantă, femee!

Vălul căzuse. Rămăsesem ca oricare alta. Am citit totul în ochii tăi, cari priveau marea și m'am cutremurat de spaimă, gândindu-mă la zilele ce au să vină.

Te pierdusem pe tine, pierdusem și iubirea...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Din ziua aceia te-ai schimbat, deşi ai căutat ca să rămâi acelaş ; dar nu ai putut şi m'am hotărât ca să mor ! Puteam supravieţui iubirii ? Nu !...

Tu vei trăi; dar eu nu, căci am avut iubirea ca singura mea bucurie, ca cea dintâi şi cea de pe urmă rază de noroc.

Şi m'am hotărât. Voiam ca să te fac să pleci ca să nu mă vezi murind, voiam să te scutesc de durerea de a mă vedea moartă, durere ce ar fi luat cu ea o bucată din inima ta, din puterile tele

Ştiu că vei plânge şi acum, vei plânge Puiule; dar mai puţin.

Ah! moartea e aşa de rece! O simt, o văd şi mă înfior ; dar trebuie Puiule, trebuie, simt că trebuie să mor. Şi am să mor departe de tine, departe, ca în adâncul ochilor tăi să rămână imaginea frumuseţii mele pe care ai admirat-o atât de mult atunci când nu mă aveai, pe care ai dorit-o arzător atunci când nu era a ta; de aceea te rog să nu vii să mă vezi murind.

Sunt singură! Umbrele serii se coboară încet, mă înconjoară, mă mângâe uşor: vin odată cu umbrele morţii, cari sosesc ca să-mi spună că a venit ceasul!...

...Dar nu, încă nu, căci mai e timp.

Las focul din mână şi-mi pierd privirile pe fereastră afară. Vreau să mai văd o singură dată cerul.

L-am privit. Este frumos ca în seara când am citit cel dintâi roman, ca în noaptea când ne-am întâlnit în ostrov.

O ! ce grozav e să mori, să te pierzi în neant, să călătoreşti în spaţiu necunoscut spre o planetă pierdută în întinsul întuneric al Universului !..

Privesc stelele cari sclipesc în depărtări şi mă gândesc la viaţa viitoare. Pe care din ele o fi Raiul ?

Dar mi-am scuturat capul, am alungat gândurile şi m'am apucat ca să-ţi scriu. Ce? Că am să mor.

Sunt singură, părăsită de toţi. Numai Liana a venit ca să mă vadă şi.. Meglea. Mă încuiasem în camera mea şi mă apucasem ca să citesc scrisorile tele. Ce frumoase erau: parfum de ghiocei, crescuţi în mijlocul unui pustiu peste care trecuse crivăţul. Sufletul meu, citind, era ca un linţoliu de frunze moarte, uscate de vântul care trecuse

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaromaneasca.ro/rdr1301-1922

și le spulberase, din mijlocul cărora eșeau ghiocei mici, albi: amintiri fugare din vremea care am trăit-o....

Sorbeam iubirea din rândurile scrisorilor tele, cum o sorbeam înainte din gura ta. Mă pierdusem în acelaș dor ca la început. Visam, uitasem că trebue să mor; dar Meglea m'a chemat spre viața de acum. A bătut în ușe.

— Cine e?

— Eu, Meglea.

— Ce vrei?

— Să-ți vorbesc.

Am strâns scrisorile tele, le-am pus în sân și am deschis.

— Unde ai fost până acum?

— Unde am vrut,

— Unde? Răspunde, unde!

— Ce-ți pasă?

— Imi pasă căci ești soția mea.

— Nu mai sunt. Sunt a altuia.

— Cum?

— Nu mă auzi? Sunt a altuia. A ta nu am fost niciodată! Tu ai avut corpul meu, dar sufletul l-a avut el.

— Ce decădere! Femee nerușinată!...

— Fără insulte, te rog!

— Da, fără... Să terminăm. Trebuie să ne despărțim.

— Bine.

— Nu mai putem sta împreună.

— Bine, bine!

— Deci...

Mă plictisise. Mi se păru că tavanul cade pe mine. Sângele mi se urcase la cap și tâmplele îmi svâcneau. Imi venea ca să mă scol și să mă reped asupra lui ca o fiară, să mușc, să rup carne din călăul care-mi răpise viața și sufletul, cu întreaga lume de iluzii, de vise...

Dar decе? Eram mai slabă ca el. Am întins mâna si i-am zis:

— Eși!...

A făcut un pas spre mine; dar s'a răsgândit și a eșit. Am rămas iar singură cu gândurile mele. Mai mult ca ori când mă hotărâsem să mor și voiu muri.

Nu mă mai aștepta că nu am să mai viu niciodată. Sin-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/anul-1901-1932

gur sufletul meu va rătăci în jurul tău ca o pasăre obosită. Îți voiu mângâia fruntea, îți voiu săruta ochii, în adâncul cărora se reflectează imaginea mea, așa cum m'ai cunoscut, curată ca o floare de crin.

Ți-aduci aminte când ți-am spus că toate au un sfârșit? Nu m'ai crezut. Acuma să mă crezi.

Pluteam pe mare sub un răsărit de soare. Marea strălucea, frumoasă ca niciodată și tu îmi vorbeai despre adâncurile mării. Parcă te aud:

— În fund, apa e albastră ca albăstrelele cele mai frumoase și limpede ca cristalul cel mai curat ; dar e așa de adâncă, adâncă ca un dor fără de sfârșit, pierdut în zări silbui, căutând întruparea viselor, realizarea iluziilor...

Și sunt copaci ciudați, cu ramuri și cu flori ce se clatină la cea mai ușoară mișcare a apelor, cum se clatină sufletul unui copil de teama unei umbre. Și acolo în fund trăesc sirenele, jucându-se cu ramuri de mărgean.

Ce frumoși sunt mărgeanii! Lacrimile mării cristalizate căci și marea plânge, iar lacrimile se afundă și se prefac în bobițe de mărgean.

O ! de-aș putea să mă cobor în adâncuri cu tine și acolo să trăim o veșnicie întreagă, pierduți în tremurarea iubirii și a undelor.

Și eu ți-am răspuns :

— Nu se poate. O veșnicie prea e mult! Noi suntem spuma pământului, trecători pe o undă de o clipă.

— Noi da, dar iubirea e veșnică !

— Nu, Puiule, toate au un sfârșit în lumea aceasta!

— Nu se poate, iubirea nu moare...

Acuma să mă crezi și dacă nu mă crezi nici acum, mă vei crede Puiule atunci când nu voiu mai fi decât o suflare de vânt, plutind în depărtări.

O petală smulsă dintr'o floare de vântul nemilos al morții va fi sufletul meu, care va călători departe, desbrăcat de haina clădită din pământ.

Voiu sbura în vânt ca o petală, o petală de castan !

Se scutură castanii Puiule, se scutură, își leapădă floarea! Odinioară, când ne plimbam pe aleele grădinii și priveam ninsoarea lor, zâmbeam, asemănându-le cu iluziile noastre.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
muzeulromanului.ro/mdrr/1901-1932

«Iluziile pier ca și petalele duse de vânt; dar florile primăvara înfloresc iar și iluziile se nasc...»

Acuma pentru mine nu mai înfloresc florile, nu vor mai înflori niciodată.

S'au scuturat castanii Puiule, s'au scuturat și eu voiu muri. Voiu pleca spre ceruri albastre, limpezi ca și ochii tăi în cari îmi pierdeam dorurile mele, la cer, la Dumnezeul pe care l'am cunoscut prin tine: iubirea căreia m'am închinat toată viața, pe care în noaptea când m'am dat ție am răstignit-o pe crucea morții. Crucea aceasta voiu îmbrățișa-o eu și voiu muri sub sângele ce va curge din rănile iubirii; și sângele și lacrimile celui răstignit mă vor spăla, mă vor îmbălsăma și mă vor curăți, făcându-mă albă, ca apa unui isvor de munte.

Mă voiu sui la cer, singură Puiule, singură eu...

...Dar să termin. Aud pași pe scară. E Liana pe care am chemat-o ca să petreacă cele din urmă clipe ale vieții mele, cu mine.

Vine, ea singură vine. Ce mult a suferit și ea! Iubirea a ucis-o ca și pe mine.

Liana vine, și trebue să termin. Ea nu știe ce vreau să fac. De altfel nici eu nu știu; știu numai atât: Vreau să mor...

La miezul nopții...

A sosit timpul, Puiule! Moartea mă cheamă. Nu știu cum de am putere ca să-ți scriu și rândurile acestea, cele din urmă Puiule!

M'am dat jos din pat și m'am târât până la masă, stoarsă de puteri. Liana doarme zâmbind în vis.

Scriu...; dar nu mai pot. Lacrimile îmi curg șiroae și ochii îmi înoată în noaptea adâncă a morții!

Nu mai văd! Pe hârtie joacă pete negre. E începutul morții...

O! Puiule, nu mai pot scrie! Doar aceste cuvinte:

Adio Puiule, adio, pentru totdeauna. Ne vom întâlni în cer...

Annia ta

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvaniara.ro/mdrr1901-1932

XIX

Lui Puiu,
Liana..

8 Octombrie 192...

Mâna mi-e rece, sufletul înghețat. Deabia pot să scriu, să înșir pe hârtie cuvinte triste ca și vântul toamnei ce se lasă pe frunzele ce tremură de teama morții.

Rânduri de foc, stropite cu lacrimi.

Annie a murit!

A murit Annie, s'a stins singură, fără o vorbă, fără un zâmbet de regret.

Eram lângă ea!

A fost o martiră a iubirii, căci a iubit mult, iubire ce nu a spus-o nimănui, o iubire singuratică, tăcută, cu atât mai arzătoare cu cât căuta ca s'o cufunde, în adâncul unui suflet ce nu a cunoscut niciodată fericirea. Un suflet îndurerat; dar azi nu mai e!

Și eu stau singură, privind spre ușe, crezând că are să vină:

„Câtva timp în urmă după ce ai pierdut ceeace iubești, nu l-ai pierdut încă de tot, ci trăești în tine însuți cu prelungirea acelei existențe».

«Caută ceva ce se poate compara cu ceeace ochiul încearcă după ce a privit îndelungat în soarele apunând. Cu toate că astrul a dispărut la orizont, razele sale au rămas în ochii noștrii, radiază în sufletul nostru».

«Puțin, câte puțin și în măsură ce impresiunile se sting și se lămuresc răcindu-se, ajungi la despărțirea simțită și complectă și poți zice: — Ea este moartă în mine, căci moartea nu este moarte: este uitarea», zice Lamartin în Raphael.

Așa sunt eu. O aștept să vină, să răsară în ușe, cu ochii strălucind, cu buzele acoperite de zâmbetul acela șters, rupt din durerea ce o năpădise în noaptea în care te-a întâlnit: O pasăre cu aripa frântă, ce cade învârtindu-se spre pământ, așteptând doar moartea; dar te-a întâlnit iar pe d-ta și cu ochii triști, pe jumătate închiși, te-a privit și pentru ea a răsărit soarele iubirii.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

O clipă doar. Aripa i s'a vindecat și a pornit din nou cu mai mult avânt spre cerurile ce le-a clădit atunci când erai departe; dar a fost ajunsă din nou de vârtejul durerii și a căzut din nou, nu rănită, dar înfrântă, fără aripi. Nu mai putea sbura; dar putea trăi; și fără cer, fără iubire nu a mai voit să trăiască.

S'a stins acum...

..Eri am fost pela ea. Auzisem vă venise și m'a chemat ca să vin seara ca să petrecem câteva clipe împreună.

...Seara am venit. Când am intrat am găsit-o neliniștită cu capul rezemat într'o mână, cu ochii roși, cu corpul scuturat ca de friguri.

Nici nu s'a mișcat. Părea împietrită: o statue pe un soclu de marmoră, tăiată din stânca iubirii.

Târziu când s'a trezit din gânduri, m'a privit și mi-a zis:

— Flori, vreau flori Liano!

— Dar nu sunt decât crizanteme...

— Crizanteme vreau... Sunt florile toamnei, ale pustiului și ale morții...

Ne-am coborât în grădină și am cules crizanteme multe, toate crizantemele; și grădina a rămas pustie.

Le-a așternut în pat — un potop de crizanteme — s'a așezat apoi pe marginea patului și m'a privit trist, cu ochii înecați în lacrimi.

— Liano, vreau să-ți spun ceva: Vreau să mor!...

Am simțit că ceva greu, ca o stâncă ce se prăvale într'un abis, s'a surpat în mine. Vedeam că nu minte. Ochii ei o spuneau. Imi venea să strig, să țip cu groază: dar nu puteam căci lacrimile m'au podidit și vocea s'a oprit în gât.

— E cea dintâi iubire și cea din urmă, Liano! Am pierdut-o, trebuie să mor...

Și a isbucnit în plâns. Am plâns amândouă mult, nespus de mult. Nici eu nu știu cât am plâns; dar ea nu m'a mai lăsat să plâng și m'a silit să mă culc. Ea s'a desbrăcat încet și s'a cufundat în noianul de crizanteme sărutându-le, rupându-le, sdrobindu-le.

...Și eu am adormit. Târziu, când m'am trezit, nu am mai văzut-o în pat. Lampa era aprinsă și pe masă o scri-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdri1901-1932

soare. Mi-am aruncat ochii pe ea și am înțeles: Plecase să moară.

Repede mi-am svârlit paltonul pe umeri și am alergat ca o nebună. Am zărit-o departe, mergând încet, ca un fulg ce flutură alene pe aripa unui vânt de vară. Mergea cu pași siguri prin aleele scăldate în umbră.

Răsărea luna și printre crengile castanilor goi, se strecurau fâșii palide de lumină. Departe lacul argintiu își poleise undele reci, încrețite de vântul care sufla jucându-se cu frunzele uscate, cu crenguțele goale.

A intrat în parc și s'a îndreptat spre lac.

Mergeam încet în urma ei, cu inima rece, cu sufletul înghețat. Vedeam primejdia, îi înțelegeam gândul; dar nu puteam face nici o mișcare. Și la ce bun? Dacă nu acum tot se putea întâmpla altădată.

— Annio, ce faci? abia am putut să strig.

Annie ajunsese sub castanii goi, s'a oprit o clipă, a privit banca acoperită cu foi și apoi a pornit spre lac.

S'a oprit aci. Sta dreaptă în bătaia lunii, privind neclintită spre malul de dincolo, negru, pierdut în umbră. Apoi!... O doamne! s'a prăbușit în apă, cu brațele întinse înainte... O clipă doar am mai văzut-o și apoi a pierit în adâncuri... Apele s'au svârcolit o clipă și apoi s'au domolit..

Am început să strig și să alerg spre casă. Dece strigam? Nu știu...

Când suiam scările, domnul Meglea eșea cu o lumânare.

— Cine e? Ce s'a întâmplat?

— Lacul... Annia, am bâlbâit eu și am căzut în nesimțire pe lespezile reci de piatră.

Nu mai știam nimic.

Când m'am deșteptat, se lumina de ziuă. Eram în camera mea. Mi-am adus aminte de cele ce se întâmplaseră și am plecat să o caut. O scoseseră din lac. Sta întinsă, cu fața în sus, cu ochii pe jumătate închiși, pe iarba veștedă, lângă banca de sub castani.

Era senină. Părea că doarme.

Annie murise, nu mai era Annie!...

Și astăzi am îngropat-o sub fereastră, sub castanii ce-și susurau frunzele, spunându-i dorul, când visa gândindu-se la d-ta.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
muzeulromanului.ro/mdrr1901-1932

...Și la primăvară vor înflori și apoi își vor scutura floarea pe mormântul ei.

Iluziile Anniei, petale de castan! Ea va dormi și castanii o vor plânge, scuturându-și floarea...

Fii tare, nu plânge. Așa a fost să fie. Toate au sfârșit, toate... Fii om, resemnează-te... Acuma e departe, în ceruri...

N'o mai căuta pe pământ...

Ți-am scris nu ca să plângi, ci pentrucă așa m'a rugat ea.

Te-a iubit până la moarte, te rog nu uita pe aceea care ți-a dat tot sufletul și toată viața ei...

Liana

XX

Se sculturau castanii. Petale argintii tremurau în aer și apoi cădeau departe. Grădina era pustie, casele lui Meglea în ruină și lângă ruine se ridica o cruce mare de piatră, înegrită de ploi și vreme, pe care erau scrise mai multe cuvinte aurite, pe alocurea fără poleială, strejuind un mormânt, înconjurat cu un grilaj de fer. Pe mormânt creșteau flori : crini, zambile și trandafiri ; iar la capătul mormântului un grup mic de lăcrămioare își jucau clopoțeii argintii în adierea caldă a vântului de Maiu.

Era în zorii zilei și florile erau acoperite cu rouă, lacrimile cerului de vară. Lumina se îngâna cu întunericul, zâmbitoare, veselă, învingătoare. Cerul era senin și stelele se stingeau. Luna se ascunsese după dealuri.

In curând soarele răsări vesel, strălucitor ca o mare de foc, scăldând pământul într'o bae de lumină purpurie.

Pe cărarea ce șerpuia alene, pierdută în iarba deasă și mătăsoasă, coborau încet, triști, îngreuiați de vreme, un domn și o doamnă. Veneau tăcând drept spre mormântul cu flori. In mâini aveau buchete de flori: Era Stelian și Liana. Stelian aducea garoafe, iar Liana lăcrămioare, lacrimile fecioarelor ce și-au pierdut dorul într'un colț de pădure.

Se opriră în fața crucei de piatră. Stelian se descoperi și amândoi citiră cu evlavie numele aurit, săpat în piatră:

— Annia...

Stătură muți o vreme, apoi Liana ridică buchetul și-l svârli pe mormânt.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ubbcluj.ro

— Annie, îţi aduc lăcrămioare, şopti încet, ca şi în anii ceilalţi. Sunt lacrimile mele cristalizate, martore iubirii ce ţi-am păstrat, prietena mea dragă.

Şi o lacrimă curse din ochii ei stinşi şi se rostogoli pe mormânt.

— Eu îţi aduc garoafe, zise Stelian, cu glasul înecat în lacrimi, aruncând buchetul. Ca şi ele răspândea parfum curăţia sufletului tău. Deşi nu m'ai iubit, în faţa ta am tresărit de fericire.

Şi răzimaţi de grilaj plângeau amândoi; iar din castanii înfloriţi se cerneau petale, tremurând sfioase pe aripile vântului dimineţii.

...Pe potecuţă cobora Puiu. Amândoi îl priviră. Nu-şi credeau ochilor. De douăzeci de ani nu-l mai văzuseră şi acum se întorcea, venea la mormântul Anniei. Nu o uitase.

Dar nu mai era Puiu, nu, era umbra lui. Îmbătrânise. Ochii, plini de strălucire odinioară, erau stinşi, obrajii palizi, buzele uscate, acoperite cu un zâmbet şters, zâmbetul muribunzilor.

Venea clătinându-se, abia ţinându-se pe picioare.

— Puiule! strigară cei doi; dar el nu-i auzi. Ingenunchiă lângă mormânt, înconjură crucea cu braţele şi şopti suspinând:

— Annie, de douăzeci de ani nu te-am văzut! Şi ce dor îmi era de tine! Acum te regăsesc şi vei fi a mea. Annie, a mea pe vecie. O! dece nu am murit şi eu atunci când tu ai plecat ca să nu mai vii? Ce fericit aş fi fost! Dar mi-a fost dat ca să trăesc mult, foarte mult în urma ta!

Plângea cu capul rezemat de cruce şi lacrimile scăldau numele săpat în piatră, nume ce-l săruta cu buzele aprinse de un dor nebun.

Târziu se sculă, luă buchetul de crini care-l adusese şi svârlindu-l pe mormânt, zise:

— Crini îţi aduc, Annie dragă, căci crin a fost iubirea ta.

Tocmai acum zări pe Stelian şi Liana.

— Şi voi sunteţi aici? voi martori scumpi ai iubirii noastre? Ce fericit mă simt că vă regăsesc!

— Unde ai fost până acum, Puiule? întrebă Stelian.

Muzeul Digital al Romanului Românesc

— Departe... nici eu nu știu pe unde am colindat voind să uit durerea, să aștern uitarea; dar nu s'a putut, și azi am venit la Annia mea dragă și nu voiu mai pleca niciodată!

Un acces de tuse îi înecă cele din urmă cuvinte.

— Dragi prieteni, zise Liana, să mergem. Nu trebuie să rămânem prea mult timp aici, căci turburăm odihna acestui suflet chinuit..

Puiu tresări ca deșteptat dintr'un vis grozav:

— Unde?

— La mine. Acolo ne vom înlănțui durerea și vom plânge împreună zilele care au fost și care nu vor mai reveni niciodată. O mare de lacrimi vom vărsa, pe care vor pluti amintirile.

— Nu, eu mai rămân. Nu am văzut-o de mult! Douăzeci de ani! O viață de om!

Și se prăbuși lângă cruce, cu ochii fixși, îndureraţi, pe numele săpat în piatra care-i amintea pe cea dusă de mult...

— Annie, scumpa mea Annie, unde ești tu? Cat te-am așteptat ca să vii, să răsai din noaptea în care te-a cufundat moartea și să vii să-mi luminezi pustiul vieții; dar nu ai mai venit. Am rătăcit dealungul lumii, m'am cufundat in lumea lianelor împletite și a lotușilor de argint și acolo am căutat, ca singur să-mi ţes din nou iubirea alături de sufletul tău pribeag; și am căutat alinarea durerii in freamătul de frunze; dar nu am găsit-o, și am venit aicea sub ninsoarea castanilor ca să fiu aproape de grădina sufletului tău, și te găsesc tristă și rece, în adâncuri de pământ, pe tine care nu te încăpea zarea...

Prieteni dragi, ființe martore ale suferințelor noastre, mergeți singuri. Eu rămân să plâng pe mormântul aceleia ce mi-a fost tot ceeace am avut mai bun în lumea aceasta plină de dureri...

...Și când luna va eși după dealuri, o voiu plânge împreună cu vântul și cu frunzele castanilor.

Duceți-vă voi, eu rămân. Pământul acesta mă ține legat, mă chiamă.

— Puiule, să mergem Puiule, și vom veni mai târziu..

— Nu se poate. Duceți-vă voi, eu rămân..

Și cei doi au plecat înfrânți de durere, lăsându-l singur lângă mormânt.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.org/mdrr1901-1932

Când cei doi au dispărut la capătul locului unde fusese grădina, Puiu a sărit grilajul și s'a cufundat în florile depe mormânt, strivindu-le...

. . . . . .

— Ce nefericiți am fost! zise Stelian.

— Urgisiți ai soartei, suspină Liana, pribegi ai fericirii pe care am căutat-o pas cu pas; dar pe care nu am putut-o găsi. Pe o mare de talazuri, o barcă șubredă a fost viața noastră și furtuna ne-a asvârlit pe un pământ sterp, pustiu...

Annie e fericită! O, dacă aș fi avut curajul ei, de mult aș fi căutat moartea; dar nu am putut muri!...

...S'au așezat unul în fața altuia în jurul mesii din mijlocul camerii și au început să-și țese încet, pe șoptite povestea vieții lor. Un suflu de vânt pustiitor fuseseră clipele ce le trăiseră, vânt ce spulberase florile fericirii atunci când abia îmbobociseră.

— Trăiam pentru ea. Când o vedeam eram mulțumit și nu mai doream nimic... Ți-aduci aminte? Era într'o Joi, ziua de primire a Anniei. Am venit mai mulți: Dumneata, eu, Florică și Arin și am găsit-o tristă, tristă ca pustiul toamnei. Și-am vorbit de Puiu. Ea a îngălbenit. De atunci am înțeles că-l iubește. Imi pierdusem speranța; dar totuși nu am încetat o singură clipă ca să nu o iubesc.

O! am iubit-o mult! Nu aș putea spune niciodată ce mult am iubit-o! Dar s'a dus și acum trăesc numai din amintirea ființei ei. Un suflet de înger, un corp de serafim...

Amândoi plângeau.

— Noi am fost jertfele iubirii, zise Liana; pe altarul ei am jertfit totul și în schimb nu ni s'a dat nimic. Ne-am pierdut doar rostul vieții... Speram mult și am câștigat puțin, atât de puțin că putem zice «nimic».

Și au tăcut, au rămas fiecare cu gândurile sale.

...Așa au stat până ce umbrele serii au început să se arate la geamuri...

— Ce-o fi făcând Puiu?

— Mă duc să văd, și Stelian se sculă și eși.

Găsi pe Puiu zăcând cu capul în mâini, cu ochii închiși. Părea mort...

— Puiule, Puiule, ce faci?

— Nimic! caut să plâng și nu pot. Aș vrea să mor!

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaluceafarul.ro/index.php/1901-1932

Pământul mă cheamă, aud glasul ei blând, duios, venit din adâncul mormântului strigându-mă și nu pot pleca. Sufletul se încăpățânează să rămână aici, strâns legat de Annia care nu a cunoscut nici o bucurie; dar tot voiu muri. Când? Cât de Curând.

Ascultă Steliane, dacă voiu muri să mă îngropați aici lângă ea, sub castanii ce i-au șoptit iubirea. E ultima și singura mea dorință; și acum du-te, lasă-mă singur.

Stelian a plecat.

— Ce face Puiu?

— Stă pe mormânt între flori și plânge. Nu vrea să vină.

— Îl vom aștepta...

...Și au veghiat toată noaptea. Îl așteptau să vină; dar n'a venit.

Zorile se arătau și ei stau tot nemișcați, muți, cu ochii pe jumătate închiși, pierduți departe, spre necunoscutul ce se deschidea dincolo de mormânt.

Tresăriră. Ceva ca o adiere de vânt atinse geamul, un sgomot ușor, blând, ca un glas din altă lume.

— Steliane, a murit Puiu, strigă Liana. Presimt, să mergem...

Și alergară pe scări, fugind spre mormântul Anniei.

Culcat între florile ce-și plecaseră blând capul spre el, cu petalele scăldate în rouă, Puiu dormea cu capul pe mână, cu privirile pierdute în potirul unui crin. Pe buze rătăcea un zâmbet, zâmbetul depe urmă. O liniște adâncă se așternuse pe fața suptă de suferinți.

Parcă dormea...

— Puiule! strigă Liana, Puiule!

— Degeaba strigi Liano, Puiu nu mai este, s'a dus, a murit cu capul la sânul Anniei lui, cu privirile în potirul unui crin, simbolul dragostei lui...

Puiu nu mai era. Murise Puiu zâmbind vântului care adia, cernând deasupra lui petale de castan, albe ca fulgii de zăpadă.

Se scuturau castanii, se cerneau petale, sburau iluziile moarte, rătăcind în jurul sufletelor cari le hrăniseră, cu suc din viața lor...

Iluzii!... petale scuturate de vântul vremii.

...Petale de castan...

SFÂRȘIT

1922-1923 Dăești-Vâlcea

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr-1901-19...

Descărcați-vă cele mai bune cărți literare apărute în Editura I. NEGREANU

Bucureşti. Strada Traian No. 85 tost 79

	Prețul
N. Porsenna, „*Visătorii*“, roman	30
Emile Zola, „*Amor Fanatic*“. roman. ediția II-a	30
„ „*Dragoste şi Decădere*“. roman ediția III-a	20
„ „*Dorința unei moarte*“ roman, opera completă	16.
Maxim Gorki „*Lepădăturile Societăți*“, roman tradus de N. Rădulescu-Niger, coperta în 3 colori	12.
H. Sienkiewicz. „*Eterna Victimă*“, roman sentimental.	12.
Emile Zola, „*Scoicile D-lui Chabre*“, A. de Musset, „*Fiul lui Tițian*“. Aceste două splendide lucrări complecte în un singur volum	14.
Alphonse Daudet „*Speranțe Spulberate*“ roman sentimental ediția 3-a	16.
Lew. N. Tolstoi „*Pe Drumul Mântuirei*“ povestiri morale	22.
Jules Verne, „*Logodnica Indianului*“, volum splendid cu povestiri extraordinare. Ilustrațiuni în text	14.
„ „*Răzbunarea Marinarului*“, admirabilă povestire, cu ilustrațiuni în text şi la copertă	16
„ „*Vaporul Misterios*“, povestire eroică, morală şi foarte instructivă.—Ilustrațiuni.	16.
„ „*Jurnalul unui Naufragiat*“, povestire sguduitoare şi instructivă. Volum mare	22.
„ „*Noul Cain*“, volum cu descrieri fantastice de mare interes. Coperta ilustrată.	16.
„ „*Aventurile Familiei Guzgănescu*“, volum cu ilustrațiuni în text. Coperta în colori	16.
„ „*Taina Ocnașului*“, volum foarte instructiv, ilustrațiuni în text şi la copertă	18
„ „*Salvarea Miraculoasă*“ povestire minunată, morală, bogat ilustrată în text şi la copertă	20
„ „*Drumul Gloriei*“ Povestire eroică premiată de Academia franceză	22.
Grivas Dem. Cruceanu (Teolog), „*Prin locurile sfinte*“. Impresii culese la fața locului	18.
N. Rădulescu-Niger, „*Bucuria cea din urmă*“, nuvele rustice	20.
„ „*Deziluzii*“, nuvele minunate, volum mare	20
„ „*Romanul căsniciei*“, Puternică lucrare sentimentală.	30
„ „*Părintele Veniamin*“, romanul tainelor călugăreşti, volum mare, de 396 pagini	34.
„ „*Străin în țara lui*“ roman naționalist. Cea mai mare şi mai de seamă lucrare a acestui mare autor.	50.
„ „*Gelozie*“ roman, ediția III-a. volum mare, coperta ilustrată în colori. Lucrare sentimentală de mare succes	30.
„ „*O iarnă la Menton*“ roman având ca subiect o aventură amoroasă pe Coasta de Azur	28.
„ „*Cartea Şcolarilor*“. cu Povestiri, Poezii, Fabule şi cântece, cea mai morală şi educativă scriere pentru copii şi tinerime	24.
„ „*Logodnicul Durerii*“. roman sentimental	24.
„ „*Puterea Destinului*“, roman sentimental Cel mai mare succes de librărie. Ediția a 5-a a 30-a mie ex.	24.
„ „*Dor Ascuns*“, roman sentimental, conține pagini de o duioşie extraordinară	26.
„ „*Jertfă*“, roman sentimental. Ediția a 4-a a 24 mie ex.	24.
„ „*Dela leagăn până la mormânt*“, roman mare	44

Expedția se face numai contra ramburs

Tip. „Reînvierea“ Ştefan cel Mare 218 — Bucureşti